UNIVERZITA KARLOVA
Právnická Fakulta
Katedra Trestního práva

P O L Y G R A F

(jedna ze sporných metod prověřování pravdivosti výpovědi)

Vedoucí diplomové práce: Prof. JUDr. Jan Musil, CSc.

Diplomant: Barbora Pešková
2006

Odlehlá 321/67
190 00 Praha 9

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro tuto svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Barbora Pešková

Barbora Pešková

V Praze dne 2.6.2006

Tato práce by nevznikla bez trpělivých konzultací a odborných rad prof. JUDr. Jana Musila, vedoucího mé diplomové práce, bez kontaktu na PhDr. Miluši Urbanovou z katedry psychologie Filozofické fakulty UK, bez ochoty a podpory PhDr. Štěpána Vymětala, jenž mi poskytl nejen cenné rady, ale i materiály ke zpracování této práce, a v neposlední řadě bez setkání s JUDr. Zuzanou Dohnalovou, která byla tak vstřícná a laskavá a umožnila mi exkurzi na pracoviště fyziodetekce v Kriminalistickém ústavu Praha, kterou doplnila svým zasvěceným a inspirativním výkladem.

Tímto všem jmenovaným osobám **děkuji.**

ÚVOD

Nejen polygraf, ale i tato diplomová práce má svoji historii. Téma diplomové práce „Polygraf", zdálo se z počátku býti příliš úzké na to, aby mohla vzniknout monotematická studie zabývající se touto jedinou spornou metodou prověřování pravdivosti výpovědi. Téma bylo tedy zcela záměrně zvoleno šířeji jako „Sporné metody prověřování pravdivosti výpovědi". V průběhu bádání, shromažďování a studia materiálů ke zpracování této práce se ukázalo, že dostupné informace a materiály zcela dostačují k pokrytí požadovaného rozsahu textu diplomové práce. Výsledný název byl tedy zvolen „Polygraf - jedna ze sporných metod prověřování pravdivosti výpovědi". Už sám název této diplomové práce naznačuje, že existují i další sporné metody prověřování pravdivosti výpovědi, jako např. narkoanalýza či výslech v hypnóze. Prostor pro jejich zpracování se otevírá v pokračování této práce, které by mohlo býti např. prací dizertační. Tato diplomová práce tedy shrnuje a utřiďuje dostupné informace o polygrafu, které povětšinou pocházejí z rozmezí 70. let 20. stol. až po současnost, tedy do doby, kdy i přes poměrně dlouhé období využívání polygrafu, resp. fyziodetekčního vyšetření v kriminalistické praxi ČR, stále chybí ucelená odborná publikace na toto téma. Velké množství diskuzních článků pochází z 90. let 20. stol. z odborných časopisů jako např. Kriminalistický sborník. Poté diskuze postupně utichá, fyziodetekční vyšetření se pomalu stává akceptovanou součástí procesu odhalování a objasňování trestné činnost.

Představa polygrafu, tedy přístroje laickou veřejností nazývaného „detektor lži", je u většiny z nás, podobně tomu bylo v minulosti i v mém případě, obestřena tajemstvím. Tato práce se tedy pokusila dostupné informace a poznatky shrnout a utřídit a tento všeobecný mýtus vyvrátit. Jistě to není vyčerpávající studie na téma polygraf, která by zpracovávala veškeré dostupné materiály a informace týkající se polygrafu a která by pojednávala o fyziodetekčním vyšetření ze všech úhlů pohledu, ani si tato práce nedává za cíl přispět k odborné diskuzi, která se většinou zabývá tématem, zda by měl být tento druh vyšetření připuštěn jako jeden z důkazů, resp. důkazních prostředků. Cílem této práce je přinést osobám zajímajícím se o tuto metodu relativně ucelenou představu o jejím historickém vzniku, vývoji, principu fungování a současných možnostech využití s naznačením dalších alternativ použití jak v současnosti, tak budoucnosti.

OBSAH

I. HISTORICKÝ VÝVOJ ODHALOVÁNÍ LŽI str.1
1. Předvědecké období 1
2. Vědecké období 3
3. Výoj fyziodetekčních metod v České, resp. Československé republice 5
4. Vývoj metody hlasové analýzy 7

II. PODSTATA FYZIODETEKČNÍCH METOD str.9
1. Obecně o emocích 9
2. Pojem a cíl fyziodetekčních metod 11
3. Pojem a podstata hlasové analýzy 12

III. DRUHY POLYGRAFICKÝCH TESTŮ str.15
1. Sestavování testových otázek 15
2. Jednotlivé testy a jejich ukázky 17

IV. FYZIODETEKČNÍ VYŠETŘENÍ str.23
1. Zásady 23
2. Účastníci 23
3. Technické podmínky a přístrojová technika 24
4. Kontraindikace 25
4.1. Limitující okolnosti ve vztahu ke konkrétní osobě 26
4.2. Limitující okolnosti ve vztahu ke konkrétnímu případu 27
5. Průběh fyziodetekčního vyšetření 28
5.1. Příprava 29
5.2. Vlastní provedení 29
5.3. Vyhodnocení výsledků 32
5.4. Formulování závěrů 32

V. OTÁZKA VĚDOMÉHO OVLIVŇOVÁNÍ FYZIOLOGICKÝCH REAKCÍ str.34

VI. VYUŽITÍ FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V KRIMINALISTICKÉ PRAXI str.35
1. Využití pro operativněpátrací činnost 35
2. Další možnosti využití 38
3. Námitky proti používání fyziodetekčních metod 39

VII. VYUŽITÍ FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ MIMO OBLAST TRESTNÍHO PRÁVA str.42

VIII. POSTAVENÍ METODY FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V PRÁVNÍM SYSTÉMU ČR str.44

IX. POSTAVENÍ METODY FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V ZAHRANIČNÍCH PRÁVNÍCH SYSTÉMECH str.48
1. USA 48
2. Japonsko 50
3. Polsko 50
4. Maďarsko 50
5. Německo 52
6. Ostatní státy 53

ZÁVĚR str.54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY str.55
SEZNAM POUŽITÉ OBRAZOVÉ DOKUMENTACE str.57
PŘÍLOHY str.58

I. HISTORICKÝ VÝVOJ ODHALOVÁNÍ LŽI

1. Předvědecké období

Spojitost mezi lhaním, psychologickými změnami a fyziologickými reakcemi na úrovni periferie organismu byla známa a popisována již před mnoha sty lety.

Mezi nejstarší patří zprávy ze staré Číny, kde se podezřelému do úst vkládala rýže. V případě, že zůstala i po určité době suchá, považoval se podezřelý za viníka. Základem této jednoduché metody detekce lži byl poznatek, že v okamžiku silného strachu se v ústech přerušuje tvorba slin. Sucho v ústech mohlo ovšem znamenat nejen strach z trestu a provinění, ale též strach ze samotné procedury. Používání této metody dokládá Kohout touto ukázkou z knihy H.J. Eyseneka z r. 1971.[1]

> „Z vraždy náčelníka kmene bylo podezříváno pět členů kmene. Před tváří celého kmene pronesl čaroděj řeč, ve které oslavoval zásluhy zabitého a odsoudil vraha. Zmínil se rovněž o kouzlech, s jejichž pomocí vraha odhalí. Nasypal na pět misek suchou rýži a řekl, že nevinné osoby, ji budou moci sníst bez obtíží, ale viník nepolkne ani pár zrnek, protože s takovým vyvrhelem nechtějí ani rostliny mít nic společného. Začaroval rýži a po rituálním tanci podal misky s rýží podezřelým. Čtyři z podezřelých začali zvolna jíst, pátý zbledl, stěží se držel na nohou, zoufale pohyboval čelistmi ve snaze polknout alespoň několik zrnek rýže. Pro všechny shromážděné byla jeho vina naprosto jasná. Při odvádění z prostranství se k činu přiznal."

Tento starý příběh má svůj racionální základ. Už tehdy bylo známo, že při prožívání strachu či úzkosti se snižuje činnost slinných žláz, což ovšem nemusí být vždy příznakem lži. Sucho v ústech máme např. i před důležitou zkouškou či nepříjemným rozhovorem.

Dle Widackeho můžeme najít zmínku o používání různých metod k odlišování pravdy a lži např. i v instrukci pro vyšetřování travičů z roku kolem 900 př.n.l. ve starohinduistických Védách. Traviče bylo možno poznat podle toho, jak se chová při výslechu:[2]

> „Neodpovídá na otázky, ale dává vyhýbavé odpovědi, hovoří nesmysly, tře velkým palcem u nohy zem, chvěje se. Jeho tvář bledne, konečky prstů si hladí vlasy a za jakoukoli cenu se snaží opustit dům, v němž je vyslýchán."

Staří Řekové ke zjišťování pravdy a lži využívali poznatek o tom, že mluví-li člověk lež, zrychluje se frekvence srdeční činnosti. Tato metoda byla využívána také k odhalování nevěry manželek prominentních občanů. Metoda byla velmi jednoduchá. Speciálně trénovaný člověk přiložil prst k tepně testované osoby, přičemž jí byly kladeny otázky se jmény mužů, kteří připadali v úvahu jako její milenci. Když bylo vysloveno jméno skutečného milence, tak v důsledku silného emocionálního napětí podezřelé se jí prudce změnila jak tepová frekvence, tak i intenzita pulzace. Na základě těchto fyziologických reakcí se usuzovalo o jejím milenci.[3]

---

[1]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328

[2]) Miškovská, L.: Polygraf: Kriminalistické, psychologické a právní použití. Doktorská dizertace, Praha: Právnická fakulta UK, 2000

[3]) Straus, J.: Dějiny československé kriminalistiky. Praha: POLICE HISTORY, 2006

Krutý způsob odhalovaní lži používali údajně ve starověké Spartě při výběru chlapců do speciálních škol. Chlapce postavili na skálu nad srázem a zeptali se ho, zda se bojí. Chlapci odpovídali vždy záporně, ovšem ten, který se bál, tedy ten, který nemluvil pravdu, zbledl. Podle barvy obličeje se pak usuzovalo, že lže. Taková reakce vypovídala podle Sparťanů o tom, že takový chlapec, blednoucí ze strachu, nemůže být dobrým bojovníkem, a tak ho tedy schodili ze skály.[1]

Ve starém Římě používali podobnou metodu při výběru tělesných stráží k nejvyšším hodnostářům. Uchazeči pokládali provokativní otázky. Pokud se při nich červenal, byl vybrán. Vycházelo se z toho, že pokud se člověk červená při provokativních otázkách, je to člověk čestný a nebude se účastnit spiknutí proti svému pánovi.[1]

V některých afrických kmenech využívali k odhalení viníka šamana. Šaman tancoval kolem podezřelých, očichával je a podle intenzity zápachu jejich potu určoval, kdo z podezřelých je vinen. Již tehdy bylo známo, že jednou z fyziologických reakcí na stresovou situaci je nadměrné pocení.[1]

Existovala i zkušenost s využíváním třesu či trémy při určování účasti podezřelého na spáchání trestného činu. Podezřelým se dávalo při výslechu do ruky křehké ptačí vejce. Komu toto vejce při vyslýchání prasklo, byl považován za účastníka na tomto trestném činu.[1]

Zajímavou zmínku o používání metod založených na odezvě emocionálních procesů na periferii lidského těla nacházíme v díle Naučení korunnímu princi, aneb čtyři rozpravy od Nizámí Arúzího, který žil na konci 11. stol. v Samarkandu. Pojednává zde o vyléčení nemocného mladíka lékařem Abú Alím:[2]

> „Přisedl k němu, změřil mu puls, požádal o moč, prozkoumal ji a pak řekl: Potřeboval bych muže, který zná všechny ulice, všechny čtvrti Gurgánu. Přivedli toho člověka a řekli – ten je to. Abú Alí položil palec na puls pacienta a onomu muži poručil: Jmenuj po řadě všechny čtvrti Guránu. Ten začal jmenovat, a když vyslovil jméno jedné čtvrti, puls nemocného se podivně zrychlil. Pak požádal Abú Alí, aby přivedli někoho, kdo zná všechny uličky této čtvrti, a rovněž mu poručil, aby po řadě jmenoval všechny uličky. A opět při názvu jedné uličky projevilo se v pulsu nemocného nápadné zrychlení. Abú Alí řekl: A nyní bych potřeboval někoho, kdo zná jména majitelů domů v této ulici. Přivedli ho, začal jmenovat a při jednom jméně nastal opět úkaz k zrychlení pulzu. Pak požádal o člověka, který znal všechny obyvatele tohoto domu. Našli ho a on začal jmenovat jména. Když došlo na jméno, při němž se nápadné zrychlení tepu opakovalo, prohlásil lékař: Skončil jsem. Pak se obrátil k důvěrníkům Qábusovým: Ten chlapec je zamilován do dívky toho a toho jména, ta bydlí v tom a tom domě, té a té ulici, té a té čtvrti Gurgánu.“

Také zde je možné najít racionální jádro, které má základ v běžných fyziologických reakcích organismu na vnější podněty.

Ve středověkém Španělsku se zkoušela pravdomluvnost pomocí svěceného chleba a sýra, který byl podáván v době soudu podezřelým osobám. Vycházelo se z toho, že je-li osoba vina, nebude schopna sousto polknout. Spolehlivost této metody byla zvyšována tím, že nástroje, používané při těchto zkouškách, byly přechovávány ve významných klášterech, odkud byly procesím před soudem vynášeny a před zkouškou se konala ještě mše.[2]

---

[1]) Musil, J. a kol.: Kriminalistika – vybrané problémy teorie a metodologie. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 161 - 173

[2]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328

2. Vědecké období

Pod názvem *„polygraf"* se dle Lothara Tenta[1] rozumí zařízení, resp. přístroj, který současně registruje kromě času nejméně dvě proměnné. Označení polygraf pochází z latinského slova polys = početný a grafo = psát.

Polygraf, resp. metoda fyziodetekčního vyšetření, je založena na výsledcích zkoumání získaných studiem emocionálních procesů v druhé polovině 19. stol. Nejprve se k odhalování lži používaly přístroje původně využívané pouze v medicíně. První pokusy o snímání a registraci emočních změn za účelem odhalování příznaků lži pomocí přístrojů byly prováděny ve svých počátcích jen na základě jednoho psychofyziologického ukazatele.

První přístroj na odhalování příznaků lži použil roku 1895 italský psychiatr a kriminolog Cesare Lombroso. Byl nazván **hydrosphygmometr** a zaznamenával u člověka změnu krevního tlaku. Změny v průběhu dýchání se staly objektem zkoumání Itala V. Benussiho, který roku 1914 použil přístroje nazvaného **pneumograf** k zaznamenávání změn objemu hrudníku nebo břicha vyšetřované osoby. Tento přístroj snímal frekvenci a hloubku dýchání. Italský fyziolog A. Mosso se zaměřil na sledování změn krevního tlaku a tepové frekvence. Prokázal, že tyto hodnoty se mění v závislosti na změnách emocionálního stavu sledované osoby. Přístroj, který k tomuto měření používal, se nazýval **pletysmograf**. Další výzkumy, kterým se věnovali např. R.S. Woodworth či H. Schlosberg, se zabývaly vodivostí lidské kůže, neboť při emočním napětí dochází také ke změnám v elektrické vodivosti kůže. Tento projev se v odborné literatuře nazývá psychogalvanický reflex. K měření psychogalvanického reflexu byl využíván přístroj zvaný **psychogalvanometr**.

První polygraf používaný výlučně pro kriminalistické účely sestrojil J. A. Larson roku 1921, v té době ještě student medicíny a důstojník policie v Berkley (Kalifornie). Nazval jej **lie – detector**. Larsonův přístroj byl dvoukanálový, registroval frekvenci tepu, změny krevního tlaku a průběh dýchání. Tento první polygraf byl používán s úspěchem při vyšetřování osob podezřelých z podvodů. Roku 1926 byl Larsonův „detektor lži" zdokonalen jeho spolupracovníkem L. Keelerem z Kriminologické laboratoře Northwesternské university v Chicagu. Keeler zavedl kanál k registraci kožního odporu a přístroj nazval **polygraf**. Kromě toho Keeler zkonstruoval polygraf, který byl přenosný, umístěn do ručního přenosného kufříku. Polygraf byl po krátké době po úspěšných experimentálních testech zaveden do výslechové praxe americké policie. Dalším, kdo se zabýval zdokonalováním a novými experimenty na poli fyziodetekčního vyšetření, byl J. E. Reid, Keelerův kolega v Kriminologické laboratoři v Chicagu. Reid vyrobil roku 1945 dle něj pojmenovaný polygraf, který obsahoval dodatečnou jednotku ke kontrole nepozorovatelných svalových pohybů předloktí, stehen a nohou.

V procesu rozvoje polygrafických systémů byly učiněny pokusy využít při fyziodetekčním vyšetření pro odhalení lži dobu uplynulou od položení otázky do reakce na ni. Aktivně se touto myšlenkou zabýval Rus A. R. Lurija. Dalším dříve velmi rozšířeným polygrafem byl Darrowův polygraf. Byl modifikací cardio – pneumopsychografu od Larsona, tento však již obsahoval i jednotku pro měření kožněgalvanického reflexu. Kromě výše uvedených modelů polygrafů byl sestrojen velký počet více či méně podobných přístrojů, ať už deskových či kufříkových, ty však zaostávaly jak v rozšířenosti, tak v praktickém použití. Jednotlivosti lze nalézt např. u Trovilla, Lemarca, Leea, Leonarda či Arthera, který např. kromě tepu, krevního tlaku, kožněgalvanického reflexu a změn dechu v oblasti břicha a hrudníku, registroval i kožní teplotní změny.

---

[1]) Undeutsch, U.: Forensische Psychologie. Köln: Verlag für Psychologie Dr. C. J. Hoegrefe in Göttingen, 1967

V současnosti se vyrábějí jak vícekanálové přístroje, čítající až 30 kanálů, tak přístroje menších rozměrů registrující jen základní fyziologické reakce. Domnívám se, že přístroje s větším počtem kanálů jsou méně praktické a neefektivní, a to z několika hledisek. Některé fyziologické reakce by pak byly registrovány duplicitně. Vyhodnocení záznamu reakcí, pořízeného takovým přístrojem, by bylo časově náročnější. Také obsluha vícekanálových přístrojů by byla komplikovanější a celková doba vyšetření by se mohla prodloužit i o několik desítek minut. Použití vícekanálových přístrojů, tím mám na mysli přístroje s více jak deseti kanály, tak s sebou přináší rizika zdlouhavosti, nepraktičnosti a neefektivnosti fyziodetekčního vyšetření, ač by se mohlo na první pohled zdát, že čím více fyziologických reakcí je zaznamenáváno, resp. čím více kanály přístroj disponuje, tím spolehlivější a objektivnější výsledek toto vyšetření přinese.

V současné praxi se tedy nejčastěji používá čtyřkanálový polygraf – dva kanály jsou určeny pro registraci průběhu dýchání (dva pneumografy), jeden registruje kožněgalvanické změny a jeden frekvenci tepu a krevního tlaku. Tak je tomu i na pracovišti fyziodetekce v Kriminalistickém ústavu Praha.

Obr. č. 1:
Snímek z roku 1915 zvěčnil vězně u psychologického testu s použitím primitivního detektoru lži. Strážce má pro jistotu zbraň.

---

[1]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328
[2]) Matiášek, J., Soukup, J., Bárta, B.: Výslech a psychologie. Praha: Orbis, 1966

Název detektor (odhalovač) Keeler kritizoval, protože vzbuzuje dojem jednoduchosti odhalování lži. Keeler tvrdil, že „neexistuje taková věc, jako odhalovač lži, existuje pouze přístroj zaznamenávající tělesné změny a nezasluhuje si název odhalovač lži, stejně jako stetoskop či teploměr, přístroj na měření krevního tlaku nebo mikroskop, nemohou být označovány jako odhalovač té či oné choroby." V každém konkrétním případě musí na základě údajů získaných registrací a zápisem sledovaných hodnot diagnózu stanovit odborník. Proti názvu odhalovač lži byly vznášeny námitky také proto, že pomocí polygrafu lze nejen odhalit lež, ale také, a to především, potvrzovat pravdomluvnost.[1] Podobný názor na používání názvu „detektor lži" měli také Woodworth a Schlosberg.[2] Ti podotýkají, že polygraf není „detektorem lži", jako mikroskop není detektorem mikrobu, v obou případech přístroj poskytuje jen klíč, který expert musí interpretovat, interpretace vyžaduje osobitý výcvik a zkušenost.

Současně s vývojem a zdokonalováním přístrojů k odhalování lži docházelo i k různým změnám a variacím názvů těchto přístrojů jako např. detektor lži, detektor pravdy, lie-detector (z angličtiny), Lügendetektor (z němčiny). V polské odborné veřejnosti lze např. nalézt zastánce převzatého termínu polygraf, ale i specifického polského názvu wariograf.[1]

3. Vývoj fyziodetekčních metod v České, resp. Československé republice

Pojem detektor lži se v československém tisku začal poprvé objevovat v 50. letech 20. stol., ovšem zájem o možnosti jeho využití v kriminalistické praxi byl výraznější až v letech 60. Tehdy tuto problematiku začala sledovat z vlastní iniciativy skupinka pracovníků Ústavu kriminalistiky Právnické fakulty UK v Praze. Při společném zasedání vědecké rady Ústavu kriminalistiky PF UK a zástupců tehdejšího Kriminalistického ústavu Federální kriminální ústředny dne 10.9.1969 byl schválen projekt základního výzkumu možností využití polygrafického vyšetřování v kriminalistice. Výzkumný projekt „Problematika využití fyziodetekčních metod" byl rozvržen na dobu 10 let. Tým složený z odborníků z různých vědních disciplin – z oblasti práva, filozofie, etiky, kriminalistiky, medicíny a z dalších oblastí – byl veden doc. Mudr. Miroslavem Dufkem. Vlastní výzkum, kterému předcházelo shromažďování a studium vědecké zahraniční literatury, byl rozdělen do několika fází, ve kterých se postupně zvyšovala náročnost ověřovaných předpokladů.

V **první fázi** bylo postupně provedeno 8 sérií pokusů. V první sérii byl prováděn číslicový test, ve kterém měly jednotlivé osoby za úkol zvolit si číslo z nabídnuté řady čísel. Úkolem experimentátora bylo pomocí pokládaných otázek a fyziologických reakcí snímaných z povrchu těla tázaného určit, které číslo si respondent zvolil. V druhé sérii bylo úkolem tázaného zvolit si a podrobně prohlédnout jeden ze šesti předložených předmětů (zapalovač, tužka, cigarety apod.), zapamatovat si jeho podrobnosti a snažit se je před experimentátorem utajit. Ten měl za úkol zjistit, který předmět si respondent vybral. Cílem třetí série bylo pomocí polygrafu určit mezi deseti různými jmény jméno osoby, ke které má tázaný nějaký citový vztah. Seznam deseti jmen vybrala s respondentem třetí, nezúčastněná osoba. Čtvrtá série byla variací předchozí série, byla však ověřována jiná metoda tvorby a řazení otázek. Cílem páté série bylo určit jedno z 20 míst v předem určené místnosti, kam respondent bez vědomí experimentátora schoval zbraň. Šestá série byla opět variantou předešlé série. Respondentovi byla k uschování zapůjčena zbraň

---

[1]) Musil, J. a kol.: Kriminalistika – vybrané problémy teorie a metodologie. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 161 – 173

[2]) Matiášek, J., Soukup, J., Bárta, B.: Výslech a psychologie. Praha: Orbis, 1966

z kriminalistických sbírek, kterou byl spáchán závažný trestný čin. Vycházelo se z předpokladu, že taková situace u respondenta vyvolá vyšší emocionální reakci. Místo úkrytu si osoba vybrala sama z nabízených možností. V sedmé sérii se mělo zjistit, zda tázaný zná některou z osob na předkládaných snímcích. Fotografie byly voleny tak, aby respondent znal pouze jednu osobu a jeho úkolem bylo tuto skutečnost zatajit. Tato série byla prováděna ve dvou verzích. V prvé měl respondent sledovat předkládané snímky a odpovídat na dotazy a ve druhé měl fotografie pouze sledovat. Cílem závěrečné osmé série bylo zjistit slovo, které si tázaný vybral z deseti nabídnutých slov a které bez přítomnosti examinátora, sám napsal. Výsledky této první fáze experimentů blíže popsal a okomentoval vedoucí výzkumného týmu MUDr. Dufek.

V **dalších fázích** výzkumu bylo polygrafu využito již u reálných případů, ve většině případů se jednalo o závažnou násilnou trestnou činnost. Případy z praxe byly vytypovány studenty dálkového studia Právnické fakulty UK. Po posouzení vhodnosti použití metody polygrafického testování se přistoupilo k experimentu. U každé testované osoby byla samozřejmě dodržena základní podmínka provedení polygrafického vyšetření, a to dobrovolný souhlas osoby s testováním, potvrzený písemným prohlášením. Výsledky nebyly po vyhodnocení sděleny policistům, kteří se případem zabývali, byly však srovnány s výsledky probíhajícího objasňování věci a posléze i s výsledky zjištěnými policejním vyšetřováním shrnutými do návrhu na podání obžaloby. Došlo tedy k ověření, že výsledky získané polygrafickým vyšetřením odpovídají skutečnostem zjištěným policií v rámci objasňování věci. Vzhledem k výsledkům tohoto experimentu bylo doporučeno zavést tuto metodu do běžné policejní praxe.

Výsledky tohoto výzkumného týmu byly publikovány v odborném tisku počátkem 70. let. V té době byly také navázány úzké pracovní vztahy s obdobným pracovištěm Polské univerzity v Katovicích, jejíž přední specialista na problematiku polygrafického vyšetření doc. Jan Widacki, absolvoval v Ústavu kriminalistiky několik dlouhodobých stáží a podílel se též na splnění výše zmíněného úkolu.

Výzkumný úkol týmu MUDr. Dufka byl splněn již v roce 1977 a jeho výsledky byly shrnuty v závěrečné zprávě čítající 700 stran, s názvem „Možnosti využití polygrafických metod v kriminalistice". Tato zpráva obsahuje též výsledky předchozích polygrafických experimentů probíhajících od r. 1966 do 1969.

Uvedená zpráva se stala podkladem pro jednání ohledně vybudování specializovaného policejního pracoviště pro sféru fyziodetekčního vyšetření. O vybudování pracoviště fyziodetekce bylo rozhodnuto náměstkem MV ČSSR dne 9.8.1978. První koncepční návrhy neuspěly, schválen byl až projekt vrcholového republikového pracoviště v roce 1980, kde se měly současně využívat jak polygrafické, tak fonoskopické metody. Pracoviště mělo spadat pod Kriminalistický ústav Veřejné bezpečnosti Federální správy Veřejné bezpečnosti v Praze. V souvislosti s postupným naplňováním cílů projektu se pracoviště přesunulo z Ústavu kriminalistiky Právnické fakulty UK do tehdejšího I. Odboru Kriminalistického ústavu VB. Od počátku roku 1981 se začalo provádět testování konkrétních případů. Do této doby spadá také vytvoření termínu „**fyziodetekční vyšetření**", který v sobě zahrnuje užití metod polygrafického testování a hlasové analýzy.

Současně bylo vytvořeno pracoviště fyziodetekce i v rámci tehdejší správy Sboru národní bezpečnosti hl. m. Prahy a Středočeského kraje, které bylo spádovým pracovištěm pro potřeby svých útvarů. Dne 1.11.1984 byla dále zřízena 7. laboratoř Kriminalistického ústavu, která se zabývala fyziodetekcí a fonoskopií. Dne

10.12.1984 bylo pracoviště fyziodetekce Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zrušeno, jeho technické vybavení bylo převedeno do Kriminalistického ústavu Praha. Tak se stal **Kriminalistický ústav Praha**, se sídlem v Bartolomějské ulici, jediným pracovištěm provádějícím fyziodetekční vyšetření pro potřeby policejní praxe v tehdejším Československu. Stejně tak je tomu i v současnosti.

V současné době činnost pracoviště fyziodetekce zajišťuje tříčlenný tým, dvě osoby provádějí polygrafické testování, jedna osoba obsluhuje hlasový analyzátor. Toto jediné republikové pracoviště je v současnosti plně vytíženo. V průměru je zde ročně testováno 35 – 40 osob, přičemž průměrná doba přípravy jednoho vyšetření je 3 – 5 dnů. Poptávka po fyziodetekčním vyšetření je v současné době vyšší než realizační možnosti jednoho pracovního týmu. Ideálním stavem pro pokrytí poptávky po fyziodetekčním vyšetření v ČR by bylo tedy vytvoření druhého pracovního týmu provádějícího fyziodetekční vyšetření.

Pracovníci fyziodetekčního pracoviště mají k dispozici kromě deskového přístroje k polygrafickému testování zn. STOELTING, který se nachází přímo na pracovišti v Bartolomějské ulici, také kufříkový, přenosný polygraf, který ve výjimečných případech, cca 1 - 2x ročně, využívají k výjezdu do terénu v případech, kdy policejní útvar není schopen zajistit převoz osoby, u které je požadováno fyziodetekční vyšetření, do Prahy.[1]

4. Vývoj metody hlasové analýzy

Současně s polygrafickým testováním se provádí i tzv. metoda hlasové analýzy. Jak již bylo uvedeno, obě metody se v české odborné terminologii souhrnně nazývají fyziodetekční vyšetření.

Lidský hlas jako ukazatel emocionálních změn se stal předmětem zájmu teprve v 70. letech 20. stol. V polovině 70. let byly v USA vyrobeny přístroje k registrování emocionálních hlasových změn. Tyto přístroje však byly vyrobeny pro komerční použití a doporučovány pro různá vstupní vyšetření, v rámci konkurzů na rozličná pracovní místa či při zkoumání důvěryhodnosti pracovníků. Firma „Detector – Countrintelligence and Security Inc." ze Springfieldu ve Virginii vyrobila přístroj „**Psychological Stress Evaluator" (PSE)** a firma „Law Enforcement Assoc. Inc." z Balleville v New Jersey vyvinula přístroj „**Mark II – Voice Analyzator**". O využití těchto přístrojů pro kriminalistické účely se uvažovalo jen okrajově.

Přístroj **PSE** odhaluje a graficky registruje specifika spojená se stresem, jak se promítají v lidském hlase. Zakládá se na registrovatelné frekvenci hlasu v pásmu neslyšitelné frekvenční modulace FM (frequency modulations), jejíž síla a forma mají odlišnou proporci podle stupně psychického stresu vypovídající osoby.

Přístroj **Mark II – Voice Analyzer** je založen na stejném principu jako PSE, navíc má přídavné zařízení, které rozsah emocionální reakce mluvícího udává číselně. Udává poměry reakcí a tím zjednodušuje interpretaci záznamu hlasu.

Technika vyšetření pomocí těchto přístrojů je v podstatě shodná s polygrafickým vyšetřením. Jedná se o soubor testů, resp. testových otázek, které jsou vypracovány podle zásad platných pro vyšetření polygrafem. Je zde využíván podobný systém otázek, na které vyšetřovaná osoba odpovídá ANO – NE a před vlastním vyšetřením je prováděn předtestový rozhovor. Na rozdíl od polygrafického vyšetření nemusí testovaná osoba přístroj vidět. Analyzován může být též magnetofonový záznam z vyšetření pořízený bez použití přístroje.

---

[1]) dle osobního sdělení JUDr. Dohnalové

Je nepochybné, že emocionální změny, jak se promítají do organismu, jsou registrovatelné při analýze hlasu. Sporné je, zda jsou změny takto zaznamenané spolehlivějším ukazatelem emocionálních změn ve srovnání s ukazateli, které jsou zachycovány při polygrafickém vyšetření. Jako nejvýhodnější se jeví kombinace obou těchto metod vyšetřování emocionálních změn. Takto jsou kombinovány obě metody v kriminalistické praxi ČR. Metoda hlasové analýzy je používána souběžně s polygrafickým testováním v rámci vyšetření fyziodetekčního. Hlasový záznam, resp. jeho vyhodnocení, tak tedy slouží jako další zdroj informací o emocionálním stavu vyšetřované osoby, který zvyšuje stupeň spolehlivosti výsledků polygrafického vyšetření.

II. PODSTATA FYZIODETEKČNÍCH METOD

1. Obecně o emocích

Podstatou fyziodetekčních metod je zjišťování, registrace a vyhodnocování fyziologických změn na povrchu lidského organismu, které byly vyvolány určitými emocemi. Emoce se projevují ve třech rovinách – jako uvědomovaná, pociťovaná nálada (radost, strach, vztek atd.), jako pozorovatelné chování (výraz tváře, očí, držení těla, smích, pláč apod.) a jako fyziologické procesy, které probíhají autonomně, nezávisle na vůli prožívající osoby (změny tepové frekvence, krevního tlaku, dýchání, pocení atd.). Mají tedy stránku prožitkovou, behaviorální a fyziologickou. Právě fyziologické změny jsou předmětem fyziodetekčních metod, neboť je možno snímat je a registrovat přístrojovou technikou.

Základ nervového systému člověka tvoří centrální nervová soustava, která ovládá tělesné a smyslové funkce. Tyto funkce se uskutečňují jak za vědomé pozornosti, tak i bez možnosti jejich vědomé regulace. Autonomní nervová soustava, která je součástí centrální nervové soustavy, ovládá ty funkce, které nemohou být vědomě řízeny (např. činnost ledvin, jater plic apod.). Autonomní nervová soustava tvoří dvě vzájemně se doplňující, protikladné větve – nervový systém sympatický a parasympatický. Oba systémy se týkají těch funkcí, jejichž základem je autoregulace. Sympaticus reaguje na vnější podněty a parasympaticus má za úkol uvádět tyto výchylky opět do původního stavu, který odpovídá běžným potřebám organismu. Ve většině případů je sympaticus dominantní v podmínkách silné emoce, napětí nebo výrazné potřeby organismu člověka. Parasympaticus je v autonomní soustavě dominantní v podmínkách klidu a relaxace. Výjimku z tohoto tvoří svalové chvění mikrotremor. Toto chvění je běžným průvodním jevem kteréhokoli vůlí ovládaného svalu. Je řízeno a ovládáno centrální nervovou soustavou, i když je vůlí neovlivnitelné. Protože je autonomní nervová soustava ve stresové situaci dominantní, je toto chvění ve stresové situaci potlačeno, případně zcela odstraněno. Potlačení tohoto chvění trvá po celou dobu stresové situace a obnovuje se opět po odstranění příčin stresu.

Na podněty zvenku reaguje lidský organismus specifickými reakcemi, které se projevují určitými fyziologickými změnami. Tyto změny, charakteristické pro dominantní reakci sympatického nervového systému, se projevují zvýšenou aktivitou tzv. ergotropního systému. Jde zejména o zrychlení dechu, zrychlení tepové frekvence, zvýšení arteriálního krevního tlaku, rozšíření zorniček, ztlumení zažívacího traktu, zblednutí či zčervenání obličeje, zvýšení metabolismu, zvýšení počtu červených krvinek, zvýšení srážlivosti krve zvýšení hladiny krevního cukru a zvýšení sekrece potu. Tímto způsobem reaguje organismus na jakékoli ohrožení.[1]

Emoční projevy na periferii organismu jsou tedy zprostředkovány autonomním nervovým systémem. Podstatné je, že tyto procesy nelze volním úsilím ovlivnit a proto mohou sloužit jako objektivní projevy emocí, i když se je člověk snaží potlačit.

Formou ohrožení člověka je i vnější podnět ve formě otázky, kterou se cítí člověk být ohrožen a reaguje na ni tak, že odpovídá lživě. V daném případě je to konkrétní obava, která je vyvolána strachem z odhalení nepravdivé odpovědi a v této souvislosti hrozících následků. [2] Strach jako psychický jev vyvolává ve svém důsledku u vyšetřované osoby specifické změny v určitých fyziologických funkcích. Tyto změny jsou pak základními vstupními hodnotami, které využívá metoda fyziodetekčního vyšetření i metoda hlasové analýzy.

---

[1]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328

[2]) Musil, J. a kol.: Kriminalistika – vybrané problémy teorie a metodologie. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 161 – 173

V průběhu rozvoje přístrojové techniky byly experimentálně registrovány následující fyziologické hodnoty:[1]

- psychogalvanický (kožněgalvanický) reflex – při emočním napětí dochází ke změnám v elektrické vodivosti kůže, tyto změny kožního odporu je možno zachytit galvanometrem, patří mezi nejčastěji sledované fyziologické reakce s nejspolehlivější vypovídací hodnotou
- dechová křivka – zaznamenává se křivka dechu a výdechu, hodnotí se nejen frekvence dýchání, ale také tvar křivky a vztahy mezi vdechovou a výdechovou fází, lze ovlivnit sice pravidelnost dýchání, ale poměry mezi jednotlivými fázemi dechové činnosti lze ovlivnit jen těžko
- krevní tlak a srdeční puls – změny v oběhovém ústrojí citlivě reagují na emoční výkyvy, snímány jsou tepové vlny, tj. hodnoty systolického a diastolického tlaku a jejich frekvence
- pletysmografie – zjišťuje a registruje průsvit cév akrálních částí těla, na prstech rukou, event. na nose a uších, jde o významný ukazatel reaktibility organismu
- elektromyografie – svalstvo lidského těla vykazuje v různých stavech určité napětí, které je udržováno nervovými impulsy, svalové napětí se obvykle zvyšuje při emočním vzrušení, zejm. při nepříjemných emocích
- elektroencefalografe – emoce ovlivňují také elektrickou aktivitu mozku
- zorničková odpověď – silné emoce mají vliv na velikost a průměr zornice oka, měření je ovšem technicky velice náročné
- sekrece slin – sleduje se vylučování slin, jejich množství a složení
- chemické složení krve – sleduje se zejména obsah adrenalinu a noradrenalinu
- tremometrie – sleduje svalový třes, úroveň tremoru je závislá na celkovém zdravotním stavu, na požití léků, návykových látek, stupni únavy a také stupni emočního napětí
- mrkání očních víček – frekvence mrkání a jeho změny jsou také závislé na emočním napětí, je však vůlí snadno ovlivnitelné, proto jeho využitelnost je malá
- gastrointestinální aktivita – sledování změn činnosti žaludku a střev, zůstává v oblasti experimentálních podmínek
- teplota kůže – změna teploty kůže je ovlivňována jejím prokrvením, které souvisí se změnou průsvitu cév, experimentálně se měřila také teplota v dutině ústní
- sledování mimiky – pozorovatel musí mít dostatek odborných znalostí a zkušenostní, řada mimických projevů se dá snadno volně ovlivnit

---

[1]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8-9, s. 323 - 328

V polygrafické praxi se dnes využívá snímání a registrace těchto čtyř základních fyziologických hodnot:

- psychogalvanický reflex
- dechová frekvence
- krevní tlak
- tepová frekvence

2. Pojem a cíl fyziodetekčních metod

Jak již bylo uvedeno výše, fyziodetekční vyšetření v sobě zahrnuje dvě metody snímání a registrování psychofyziologických změn, které nastávají u vyšetřované osoby při lži, jako emoční odpověď na určitý podnět, zde ve formě testových otázek. Jsou to metoda polygrafického vyšetření a metoda analýzy hlasu, které se v české fyziodetekční praxi provádějí současně.

Polygrafické vyšetření dovoluje odhalit příznaky nepravdivých odpovědí vyšetřované osoby. Pod pojmem nepravdivá odpověď se rozumí lež či zatajování údajů osobě známých. Přístroj skládající se ze čtyř snímačů registruje emoční změny, které jsou vyvolány při položení a reakci na testové otázky, které v souboru zahrnují jednu či více z takzvaných kritických otázek. Vyhodnocení těchto změn v porovnání s položenými otázkami a též v souvislosti se situací, v jaké se vyšetřovaný momentálně nachází, ukáže, zda se vyšetřovaná osoba po položení kritické otázky aktivuje, tedy zda se její reakce odchýlí od normálu. Tuto abnormální reakci vyšetřovaného lze za jistých okolností interpretovat jako příznak lživé, resp. nepravdivé odpovědi.

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, v běžné polygrafické praxi se dnes používá snímání a registrace čtyř základních fyziologických hodnot – psychogalvanického reflexu, dechové frekvence (hrudní a brániční dech), krevního tlaku, tepové frekvence.

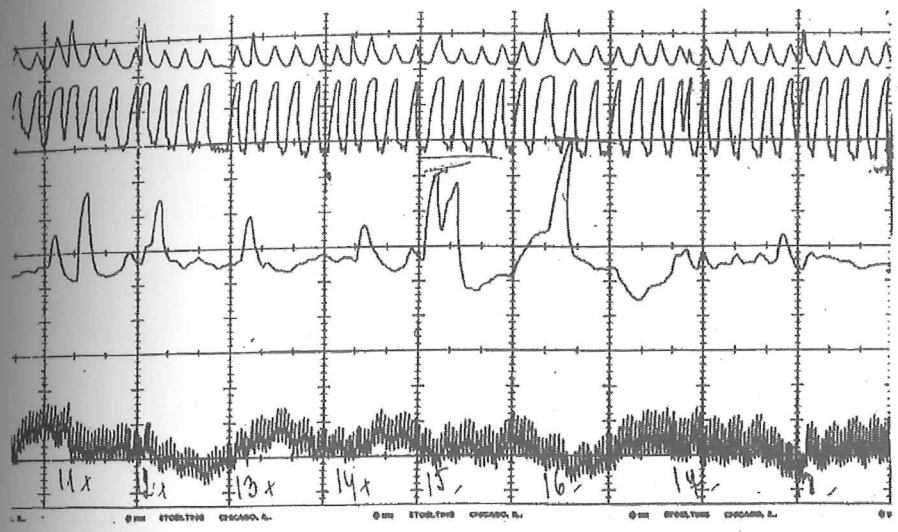
Psychogalvanický reflex se projevuje změnou elektrického odporu kůže v závislosti na vnějších podnětech, které působí na vyšetřovanou osobu. Přímo úměrně tomu, jaké množství potu naše kůže vylučuje, klesá či stoupá kožní odpor. Snímače psychogalvanometru jsou při vyšetřování přiloženy na dva nesousední prsty (prsteník a ukazovák levé ruky) v podobě suchých elektrod. Registrace změn kožnegalvanického odporu patří k nejspolehlivějším ukazatelům symptomů lži.

Ke snímání změn v **činnosti dechu** (průměrná dechová frekvence je asi 16 dechů za minutu) se používá pneumografická metoda. Dvě pryžové hadice jsou spojeny s pneumografem, jedna hadice je upevněna v oblasti horních plicních laloků a druhá v oblasti bránice, což má původ v rozdílnosti mužského a ženského dýchání. Tato metoda umožňuje sledovat změny ve frekvenci dýchání, tj. počet jednotlivých ukončených dechů v čase, hloubku fází vdechu a výdechu, proporcionální změny ve srovnání mezi hloubkou vdechu a výdechu a dále přestávky v činnosti dýchací a poruchy dechové činnosti, tzv. blokování dechu. Na grafu dechového záznamu se projevuje nadechnutí vzestupnou křivkou a vydechnutí je zaznamenáno klesající křivkou. Délka horizontály při nádechu a výdechu udává trvání jednoho dechu. Výška amplitud udává poměrně názorně, zda jde o hluboké či mělké dýchání.

Tepová frekvence a **krevní tlak** se snímají současně, snímač tohoto kanálu je přikládán na palec opačné ruky, než jsou přikládány snímače pro měření psychogalvanické reflexu.

Paralelně s polygrafickou metodou se používá metoda analýzy hlasu, hlas je tedy celkově pátou fyziologickou hodnotou snímanou při fyziodetekčním vyšetření. Změny v hlase nejsou snímány přímo polygrafem, ale jak již bylo uvedeno hlasovým analyzátorem. Odpovědi vyšetřované osoby jsou zaznamenávány na magnetofonový pásek a tato nahrávka je hlasovým analyzátorem zpracována do grafické podoby. Tato metoda odhaluje výskyt příznaků stresu v hlase vyšetřovaného. Současné použití obou metod zvyšuje spolehlivost získaných výsledků fyziodetekčního vyšetření.

Cílem fyziodetekčního vyšetření je především ověření pravdivosti výpovědi vyšetřované osoby, odhalení její účasti na spáchání trestného činu, určení její role, stanovení taktiky vyšetřování, nalezení věcných důkazů, nástrojů použitých při páchání trestné činnosti, předmětů pocházejících z trestné činnosti či eliminace nezúčastněných osob z okruhu podezřelých.

Obr. č. 2
Záznam polygrafu

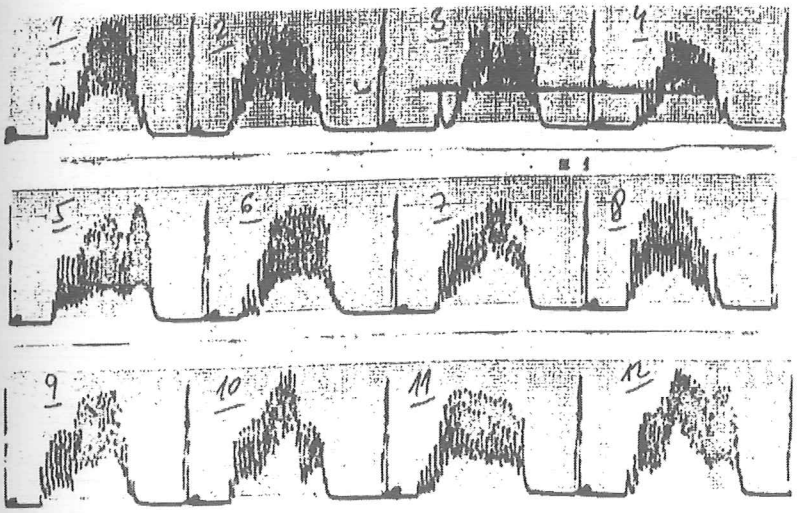
3. Pojem a podstata metody analýzy hlasu

Orgány řeči jsou ovládány centry jak v kůře mozkové, tak i v nižších oblastech nervové soustavy. Výkonnými orgány jsou pak hrtan, hlasivky a dutina ústní. Oscilace hlasového svalstva je ve stresových situacích řízena prostřednictvím centrálního nervového systému, zatímco většina doposud sledovaných ukazatelů stresu je řízena prostřednictvím systému autonomního. Tvoření zvuku probíhá při výdechu, mechanismus řeči proto souvisí s mechanismem dýchání. Emocionální změny spojené s jevy jako je např. změna napětí svalů řečového ústrojí, změna teploty a vlhkosti dutiny ústní, změna v rytmu dýchání, mají vliv na znění hlasu. Analýza změn hlasu je založena na měřitelných veličinách, jakými jsou zde výška a zabarvení hlasu. Výška je závislá na frekvenci kmitání hlasivek, intenzita na

amplitudě kmitání. Zabarvení je podmíněno vyššími harmonickými tóny, které se vrství na frekvenci základního tónu.

I z každodenní zkušenosti je zřejmé, že hlas je dobrým indikátorem emocí. Hlasová analýza navíc umožňuje rozlišit pozitivní a negativní emoce. Přesnost tohoto rozlišení vzrůstá úměrně s růstem intenzity stresu vyšetřované osoby.

Metoda hlasové analýzy se provádí bezkontaktně, na tělo vyslýchané osoby není připevněn žádný snímač, je registrován pouze hlas vyšetřované osoby ve formě odpovědí na pokládané otázky. Sledovány jsou změny vyskytující se v hlase vyšetřovaného vlivem emočního napětí. Hlasový analyzátor zachycuje pro člověka neslyšitelné tóny v lidském hlase, které se objevují tehdy, když vyšetřovaný reaguje na otázky, které jsou pro něj stresující.[1]

Obr. č. 3
Grafický záznam hlasu

Metodu hlasové analýzy je možné použít společně s polygrafickým vyšetřením nebo samostatně. Samostatně se tato metoda využívá, když není z taktických důvodů vhodné použít metodu polygrafického testování. Další výhodou této metody při samostatném použití je menší časová náročnost. Jednotlivé otázky jsou pokládány prakticky rychlostí běžné řeči, zatímco při polygrafickém vyšetření je třeba mezi odpovědí a položením další otázky ponechat určitý časový odstup. Tento interval je určen dle individuální reaktibility vyšetřované osoby a to k tomu, aby se snímané fyziologické hodnoty, u nichž došlo k vychýlení, vrátily do výchozího stavu. Při využití metody hlasové analýzy je možno položit osobě větší množství otázek zapracovaných do konkrétních sérií. Nevýhodou této metody je ovšem to, že je snímána pouze jedna fyziologická hodnota, tím se snižuje i množství informací, které je možno využít při hodnocení a formulování závěrů.

---

[1]) Widacki, J.: Několik poznámek o zkoumání vlivu emocí na změny hlasu jako metody „zjišťování pravdy". Československá kriminalistika, 1978, 2, s. 152 - 155

Samostatnou formu hlasové analýzy je vhodné použít při selektivně zaměřeném ověřování pravdivosti výpovědi. Jedná se o případy, kdy je třeba z většího počtu podezřelých osob eliminovat ty, jejichž odpovědi na pokládané kritické otázky neobsahují znaky nepravdivé odpovědi. Na základě vyhodnocení záznamu hlasu lze provést u vymezeného úzkého okruhu osob komplexní fyziodetekční vyšetření k získání výsledků s vyšším stupněm spolehlivosti. Metoda hlasové analýzy je vhodná i k orientačnímu vyšetření, jehož cílem je zjištění okruhu tzv. kritických problémů vyšetřované osoby (tj. takových, které osoba vzhledem k vyšetřovanému případu zatajuje) a těm se potom věnuje pozornost při provádění polygrafického vyšetření, kdy se kombinují obě metody.[1]

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a policejní praxe. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 476 - 484

III. DRUHY POLYGRAFICKÝCH TESTŮ

1. Sestavování testových otázek

Test v polygrafickém vyšetření představuje soubor otázek, které by měly být formulovány tak, aby na ně bylo možno odpovídat pouze ANO – NE. Bylo vypracováno několik metodik pro sestavování testových otázek, každý test však musí být sestaven s ohledem na konkrétní případ a na konkrétní vyšetřovanou osobu.[1]

Otázky, které jsou obsahem testu, by měly být jednoznačné, přesně formulované, srozumitelné, krátké, pokládané hlasem stejné intenzity a intonace. Měly by být konstruovány s ohledem na inteligenci tázaného tak, aby nevyvolávaly emoční reakce, které jsou nechtěné. Je nutno též dávat pozor na sémantické spojitosti a fonetické příbuznosti slov používaných v dotazech. Základem pro sestavování testových otázek jsou zejména fakta známá z ohledání místa činu, z pitevního protokolu, ze zprávy o ohledání mrtvého nebo z jiných pramenů, jde tedy o skutečnosti známé osobě, která se na vyšetřovaném činu nějak podílela. Prověřovaná fakta by neměla být známa osobě, která na vyšetřované události není zainteresována. Dle zásad týkajících se okruhu a formulace otázek, které jsou pokládány testované osobě, by neměly být otázky konstruovány tak, aby zasahovaly do intimního života, náboženského a politického přesvědčení vyšetřovaného, pokud některá z těchto oblastí přímo nesouvisí s vyšetřovanou trestnou činností. V takovém případě má testovaná osoba právo na položenou otázku neodpovídat. Dále je při tvorbě otázek důležité zvážit, zda z nich vyšetřovaná osoba nemůže vyvodit závěry či získat informace, které by další vyšetřování mohly ovlivnit nežádoucím způsobem.

Otázky je třeba vhodně zvolit, formulovat a správně zařadit do otázkových sérií. Správně zvolenými a formulovanými otázkami a jejich odpovídajícím zařazením do otázkových sérií je možno zjistit, zda vyšetřovaná osoba tyto skutečnosti zná, zda na kladené dotazy odpovídá nepravdivě či zda je tají. Použitím vhodné série otázek je možno i typovat určité skutečnosti, které nejsou dosud známy a dále podle typů lze zaměřit další činnosti (viz. Test vrcholového napětí). Jednotlivé otázkové série jsou složeny v průměru z 10 – 15 otázek. Z toho 3 až 5 otázek bývá kritických. Požadovaná doba jednoho testu je v rozmezí 3 – 5 minut. Program fyziodetekčního vyšetření obsahuje v průměru 15 otázkových sérií. Počet otázkových sérií souvisí s rozsahem informací, které jsou ohledně případu k dispozici. První dvě otázky bývají voleny tak, aby neměly pro vyšetřovaného zvláštní obsahový význam s ohledem na adaptační reakci vyšetřovaného. Základním požadavkem všech otázkových sérií je to, aby byly formulovány jednoznačně. Zpracované otázkové série jsou shrnuty do Programu fyziodetekčního vyšetření (viz Příloha č.1). Před vlastním úkonem je ještě nutné ověřit, zda v průběhu vyšetřování nedošlo ke změnám, které by se mohly v otázkách projevit a jsou eventuelně provedeny poslední korekce.

Při konzultacích s odborníky jsem se nesetkala s tím, že by oni testové otázky striktně dělili a pojmenovávali. Většinou vycházejí pouze z dělení otázek na kritické, tedy na otázky, na které se předpokládá reakce vyšetřované osoby odchylná od normálu, a irelevantní. V některých případech se dokonce omezují na označení otázek za kritické a ostatní.

---

[1]) Musil, J. a kol.: Kriminalistika – vybrané problémy teorie a metodologie. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 161 - 173

Dělení otázek dle obsahového kriteria, jak je uvedené zde, vychází z teorie zabývající se tvorbou modelových testů pro fyziodetekční vyšetření. Otázky se dají dále modifikovat v závislosti na konkrétním případu.[1]

- Kritická otázka (Související, Relevantní) – se přímo týká konkrétní trestné činnosti, vyšetřované osoby nebo okolností, za kterých se vyšetřovaná osoba mohla trestné činnosti dopustit. Projeví-li se při odpověďi na tuto otázku stresová reakce, pak slouží tato výchylka jako srovnávací hodnota k ostatním záznamům odpovědí. Je – li tato reakce na otázku vyšší než u ostatních otázek, je zde reálný předpoklad, že odpověď tázaného byla nepravdivá. Od toho se pak odvíjí další testové otázky. Pokud však je reakce na tuto otázku menší než u jiného druhu otázek, je možno předpokládat, že vyšetřovaný odpověděl pravdivě. Úkolem kritické otázky je zjistit, zda se vyšetřovaný podílel na předmětném skutku, zda zná závažné skutečnosti týkající se věci, byl přítomen při události, zda ví, kdo byl přítomen na místě, zda konkrétně podezírá nějakou osobu, zda ví, kde se nacházejí věci mající souvislost s vyšetřovanou událostí atd. Konstrukce otázky musí být srozumitelná a pochopitelná pro vyšetřovaného, nesmí být použito neobvyklých, neznámých výrazů. To vše by se mohlo negativně odrazit ve výsledných reakcích vyšetřovaného. Dalším pravidlem pro konstruování tohoto druhu otázek je přesnost a konkrétnost týkající se dat, doby, množství, místa způsobu. Ve vzorových testech je předem určeno, kolik kritických otázek obsahují jednotlivé otázkové série. Jestliže je obsaženo větší množství tohoto typu otázek, hrozí nebezpečí útlumové reakce.

- Irelevantní otázka (Nesouvisející) – se týká věcí nepodstatných, avšak takových, na které je správná odpověď známa, účelem je zjistit normální reakce vyšetřované osoby pro srovnání s reakcí na otázkou relevantní a snížení emočního napětí.

- Kontrolní otázka – slouží k ověření reakce vyšetřovaného, obsahuje skutečnosti jejichž pravdivost je možno bezpečně ověřit, obsahem této otázky tedy bývá buď známá lež nebo velmi pravděpodobná lež. Otázka se přímo vztahuje ke zjišťované skutečnosti, koresponduje s okruhem a druhem skutku, pro který je vyšetřovaná osoba testována. Pro osoby, které nemají s vyšetřovanou událostí nic do činění, plní tyto otázky stimulační funkci, pro osoby vinné je naopak položení takového dotazu relevantní, i když se přímo netýká zjišťovaného skutku. Reakce na kontrolní otázky je hlavním srovnávacím materiálem pro srovnání s reakcemi na otázky relevantní. Kontrolní otázka může mít např. takovouto podobu: „Ublížil jste někdy někomu, kdo Vám věřil?“ nebo „Napadl jste fyzicky někdy nějakou ženu?“.

- Vedlejší (vnější) skutková otázka – je zaměřena na zjištění, zda neexistuje skutek, který by vyšetřovanou osobu stresoval více, než skutek, který je předmětem testu. Zjišťuje, zda vyšetřovaný není zaměřen svým myšlením na skutek, který považuje vzhledem ke své osobě za kritičtější, který ho ohrožuje více.

[1]) Miškovská, L.: Polygraf: Kriminalistické, psychologické a právní použití. Doktorská dizertace, Praha: Právnická fakulta UK, 2000

- Otázka na komplex viny – se vždy týká fiktivních trestných činů. Cílem je zjistit, nepatří - li vyšetřovaná osoba do skupiny osob, které se přiznají ke spáchání trestného činu, i když ho nespáchaly. Může jít o osoby, které jsou stresovány pouhým faktem, že jsou vyšetřovány či dávány do souvislosti s trestným činem, nebo vůbec, že jsou v podezření, případně takové, které mají sklony k sebeobviňování nebo nepravdivému doznání. Otázky na komplex viny by měly být s vyšetřovaným diskutovány tak, jako kdyby ke spáchání takového trestného činu skutečně došlo, aby věřil, že on sám je podezřelý z jeho spáchání. Správně zvolenou otázkou na komplex viny lze zjistit, zda je vyšetřovaný vhodnou či nevhodnou osobou pro podstoupení fyziodetekčního vyšetření. Předpokládá se, že výsledné reakce při pokládání dotazů otázkové série na komplex viny jsou obdobné reakcím na otázky, jejichž předmětem je skutečně spáchaný skutek. Osoby, u kterých se prokáže takový komplex viny několika testy, jsou zařazeny do skupiny osob, u kterých není možno provádět fyziodetekční vyšetření, resp. není možno stanovit spolehlivý závěr při vyhodnocení výsledků fyziodetekčního vyšetření provedeného u zmíněných osob.

2. Jednotlivé testy a jejich ukázky

Keelerův test (R – I test) – jedná se o test relevantních a irelevantních otázek, odtud pochází i jeho pojmenování. Test byl sestaven ve 30. letech L. Keelerem a patří mezi první testovou metodiku polygrafického vyšetření. V tomto druhu testu je možno použít několik otázek, které s vyšetřovanou věcí přímo souvisejí (kritické, relevantní, související otázky) a několik otázek, které s věcí nesouvisejí (irelevantní otázky). Související otázky by se měly přímo týkat okolností, ve kterých vyšetřovaný zapírá. Jsou zpravidla formulovány tak, že odpověď je záporná. Dalším typem souvisejících otázek jsou otázky zaměřené na upřímnost vyšetřovaného, mají některé vlastnosti kontrolních otázek. Nesouvisející otázky se týkají věcí nepodstatných, avšak takových, na které vyšetřující zná správnou odpověď. Účelem těchto nesouvisejících otázek je vyrovnání emočního napětí. Při sestavení otázek je nutné brát ohled na individuálnost každého případu. Reakce na otázky nesouvisející slouží jako srovnávací materiál k porovnání s reakcemi na otázky související. Otázky související a nesouvisející mají v uvedeném testu své konstantní místo a jejich umístění má svůj význam.
Pořadí otázek souvisejících a nesouvisejících v Keelerově testu je následující:

1	nesouvisející
2	nesouvisející
3	související
4	související
5	nesouvisející
6	související
7	související
8	nesouvisející
9	související
10	související

Test kontrolních otázek (Control Question Test – CQT) – polygrafický test, který byl vypracován již ve 40. letech Summersem. J. Reid roku 1947 otázky zevšeobecnil. V USA je jeho použití velmi rozšířené. Od výše uvedeného druhu testu se tento test liší tím, že kromě souvisejících a nesouvisejících otázek používá i otázky kontrolní. Podstatou tohoto testu je porovnání fyziologické reakce, kterou vyvolala související otázka týkající se reálné skutečnosti, jež se vztahuje ke zločinu, s fyziologickou reakcí, kterou vyvolala tzv. kontrolní otázka (která se týká pravděpodobného předchozího přestupku). Silnější fyziologická reakce na související otázku než na otázku kontrolní je interpretována tak, že subjekt mluví nepravdu. Tento typ testu má řadu odpůrců, poukazují na nejednoznačnost a neurčitost kontrolní otázky. V kriminalistické praxi ČR se tento test ve své původní pdobě nepoužívá.

a) Reidův alternativní test má otázky v tomto pořadí:

1	nesouvisející
2	nesouvisející
3	související
4	nesouvisející
5	zásadní související
6	kontrolní
7	nesouvisející
8	související
9	související
10	kontrolní

b) Backterův test (The Bacster Zone of Comparison Technique – ZOC) je variantou Reidova testu, patří mezi nejpoužívanější testy. Skládá se obvykle z 10 otázek, které je možno doplnit o diagnosticky velmi výrazné SKY otázky (S- suspect = podezírat, K – know = vědět, Y – you = ty). Tento druh testu obsahuje několik druhů otázek, umožňuje tedy zaměřit se na více problémových oblastí. Novým typem otázek jsou generální kontrolní otázky, jejichž účelem je zjištění, zda vyšetřovaný není rozrušen jinou skutečností než tou, která je předmětem související otázky. Zvláštností je též použití související otázky na komplex viny. Tento test umožňuje také stanovit obecnou charakteristiku reakcí vyšetřovaného.
Otázky v tomto testu mají obvykle toto pořadí:

1	nesouvisející
2	související (nediagnosticky)
3	kontrolní generální
4	kontrolní
5	související
6	kontrolní
7	související
8	kontrolní generální
9	otázka na komplex viny
10	slabě související

Test komplexu viny (Guilt Complex Test – GCT) – tento test má odhalit osoby s tzv. komplexem viny. Jedná se o osoby, které při pouhém náznaku pocitu ohrožení reagují abnormálně. Nepřiměřeně silně je stresuje již to, že je někdo podezřívá, že jsou objektem vyšetřování atd. Tento typ testu pomůže eliminovat osoby s psychopatologickým laděním. Indikuje se tehdy, když vyšetřovaná osoba reaguje na kritické otázky i otázky kontrolní týkající se objasňované události v obecné rovině, ale nereaguje na kritické otázky týkající se podrobností činu, situace na místě, jednání pachatele apod. Taková osoba reaguje např. na otázky typu: „Usmrtil jste ...", „Odcizil jste...", „Tajíte něco závažného k případu vraždy..." apod., ale otázky týkající se podrobností činu zůstávají bez odezvy. Otázkové série na zjištění komplexu viny se sestavují tak, aby bylo zjištěno, zda vyšetřovaná osoba bude podobným způsobem reagovat také na otázky týkající se fiktivního trestného činu nebo činu, který se skutečně stal, ale vyšetřovaná osoba se na něm nemohla podílet.

Ukázka otázkové série ke zjištění komplexu viny u vyšetřované osoby při objasňování krádeže finanční částky z trezoru, při níž je obecně známo, že se neztratily žádné další věci:

Víte o tom, že pachatel z trezoru v kanceláři ředitele odcizil	1) balíček se 100 ks poukázek na stravu
	2) spis v zelených deskách s nápisem TAJNÉ
	3) obálku s penězi?
Víte o tom, že dále z trezoru odcizil	4) náhradní klíče od psacího stolu
	5) náramkové hodinky
	6) databanku CASIO
	7) pistoli ČZ vz. 70 s náboji
	8) něco jiného, než bylo jmenováno?
	9) Tajíte něco v této souvislosti?
	10) Lhal jste v některé odpovědi?

Test vrcholového napětí (Peak of Tension) - patří mezi v praxi nejpoužívanější otázkové série. Podstatou je, že kritické otázky jsou ukryty v jiných avšak stejně reálných otázkách. Kritickou otázku dokáže identifikovat a významně na ni reagovat jen osoba, která má přímou souvislost s vyšetřovaným trestným činem. Proto se tomuto testu přikládá vysoká diagnostická hodnota a z toho důvodu patří též mezi nejrozšířenější metodiku pro sestavování otázek. Úvodní otázka je formulována šířeji, dále následují varianty možných situací nebo faktů. Tento typ otázkových sérií je možno aplikovat ve dvou variantách. Otázkové série je podle zaměření možno dělit na variantu A a variantu B.

a) Test vrcholového napětí varianta A, tzv. test vrcholového napětí se známým výsledkem – tento druh testu je velmi účinný za předpokladu, že některé okolnosti či detaily případu může znát pouze pachatel, svědek či účastník vyšetřovaného činu a tento fakt není znám jiným osobám, vyjma těch, co jsou zainteresovány na vyšetřovaní případu. V tomto případě se prověřují otázky, o kterých se ví, že jsou pro pachatele (svědka, účastníka) kritické a že by na ně měl reagovat. Kritické otázky by se měly týkat významných detailů případu, způsobu páchání, místa a času útoku, způsobu provedení činu, předmětu útoku apod. Náhodná reakce na kritické otázky je málo pravděpodobná.

V případě fyziologických reakcí na kritické otázky je třeba operativněpátrací činností dále prověřovat, z jakého zdroje tyto skutečnosti zkoumaná osoba zná, zda přímo z místa činu nebo odjinud. Při sestavování otázek je třeba nalézt takový údaj nebo skutečnost, které budou pro pachatele nebo zúčastněnou osobu zdrojem silného psychického napětí. Nutné je však nalézt a formulovat také dostatek reálných variant (alternativních otázek), které však v daném případě neodpovídají skutečnosti. Mezi tyto alternativní otázky je pak zařazena kritická otázka. Pro osobu, které se vyšetřovaná událost netýká, je pak kritická otázka stejně významná, resp. nevýznamná jako ostatní otázky dané série. Její reakce na tyto kritické otázky by neměly být výrazně odlišné od reakcí na otázky nesouvisející. Důležitým předpokladem objektivního výsledku je, že se nezúčastněná osoba o skutečnostech týkajících se vyšetřované události nedozvěděla od jiných osob, ze sdělovacích prostředků od vyšetřujících apod.

Ukázka konkrétní otázkové série použité pro muže podezřelého ze spáchání vraždy, série obsahovala 4 kritické otázky:

Víte o tom, že v době, kdy pachatel odcházel z bytu pana J.M.:	1) tělo leželo v předsíni
	2) v obývacím pokoji
	3) v ložnici
	4) v kuchyni
	5) v koupelně
	6) na balkoně
	7) na zemi
	8) na gauči
	9) na posteli
	10) v křesle
	11) tělo oběti bylo v poloze na zádech
	12) na pravém boku
	13) na břiše
	14) na levém boku
	15) s rukama nad hlavou
	16) s rukama podél těla
	17) s rukama pod tělem
	18) tělo oběti bylo v nějaké jiné poloze?
	19) Odpovídal jste pravdivě na tyto otázky?

b) Test vrcholového napětí varianta B, tzv. test vrcholového napětí s neznámým výsledkem - druhá varianta je využívána v situaci, kdy je třeba prověřit dosud neznámé možnosti. Zde se na základě reakcí osoby snažíme zjistit, která otázka by pro ni mohla být kritická. Za pomoci tohoto testu je možné zjistit neznámé detaily spáchaného skutku (např. motiv). Svým charakterem musí být tento detail pro testovanou osobu natolik významný, aby u ní vyvolal příslušnou fyziologickou reakci. Otázkovou sérii je třeba zpracovat tak, aby obsahovala pokud možno všechny reálné možnosti jednání nebo chování pachatele. Test se liší od jiných testů právě tím, že nemá prověřit pravdivost, resp. upřímnost odpovědí testované osoby, ale má funkci odhalovací. Tento druh testu je významný pro určení směru a postupu vyšetřování.

Předpokladem úspěšnosti tohoto testu je nutná úzká spolupráce pracovníka provádějícího polygrafické vyšetření s vyšetřovatelem.

Ukázka otázkové série k vyšetření muže podezřelého z vraždy, která měla zjistit, kudy pachatel opustil místo činu:

Víte o tom, že pachatel opustil místo, kde zavraždil D.K. tak, že:	1) přelezl plot závodu
	2) prošel křovím směrem ke sběrně surovin
	3) odešel po chodníku směrem k Bohumínské ulici
	4) prošel brankou do závodu
	5) odešel po chodníčku ke garážím
	6) odešel nějakým jiným směrem
	7) z místa dále pokračoval chůzí pěšky
	8) odjel autobusem
	9) odjel svým vozem
	10) odjel na kole
	11) opustil místo nějak jinak
	12) odcházel z místa do zaměstnání
	13) odcházel z místa domů
	14) odcházel z místa někam jinam?
	15) Víte, jakým způsobem opustil místo vraždy?
	16) Odpovídal jste pravdivě na položené otázky?

Test znalostí viníka (Guilty Knowledge Test – GKT) – tento typ testu není zaměřen na zjištění, zda vyšetřovaná osoba lže, ale zda zná skutečnosti, které mohou být známy pouze pachateli zločinu nebo vyšetřovateli. Test používá otázkových sérií, přičemž každá tato série obsahuje řadu, obvykle 10, alternativních položek ale pouze jednu, která odpovídá skutečnosti. Silnější fyziologická reakce tázaného na tuto relevantní položku může signalizovat, že se jedná o osobu, které jsou utajované skutečnosti známy. Patří mezi nejuznávanější testové metody v USA, kde má také nejvyšší validitu. Testové otázky mohou vypadat následovně: „Pokud jste byl na místě činu, mohl byste vidět, jak byla Nicol oblečena? Byla oblečena do zelených plavek? Černých večerních šatů, bílého tenisového úboru? Červené halenky a kalhot? Modrého koupacího pláště? Trička a džínů?". V případě krádeže by otázky mohly být konstruovány takto: „Bylo odcizeno sto tisíc korun, půl milionu nebo tři miliony?"

Test řízené lži (Directed Lie Test – DLT) – typ polygrafického testu, který má obdobný princip jako CQT, jako alternativa ke kontrolní otázce v CQT je zde používána tzv. řízená lež. Na otázku typu „Lhal jste někdy v životě?", „Porušil jste někdy pravidla?" apod. má subjekt vždy odpovídat NE. Subjekt je navíc instruován, aby přemýšlel o konkrétním případu, kdy zalhal nebo porušil pravidla, nežli je dotazován na tyto otázky. Hodnota fyziologické reakce získané při „řízené lži" je pak srovnávána s reakcí na relevantní otázku, týkající se zjišťovaného skutku. Očekává se, že u osoby, která mluví „nepravdu", budou fyziologické reakce na relevantní otázky silnější, než fyziologická reakce zjištěná při „řízené lži". Ve své původní formě byl tento test v ČR používán ve výzkumu. Jako obdoba tohoto testu se v současné kriminalistické praxi PČR při fyziodetekčním vyšetření používá tzv. číslicový test.

Číslicový test - slouží jako pomocná technika ke zjištění typických tvarů křivek odpovídajících psychofyziologickým změnám při „řízené lži" a zároveň má sehrát i motivační úlohu. V číslicovém testu je vyšetřovaná osoba vyzvána, aby si zvolila určité číslo z nabídnuté řady čísel a toto nesdělovala vyšetřujícímu, pro kontrolu jej zapíše na kus papíru. Poté je jejím úkolem toto číslo zatajit, tedy na všechny otázky typu „ Vybral jste si číslo...?" odpovědět NE. Osobě jsou dále předestřeny záznamy snímaných hodnot a tyto jsou dány do souvislosti s jejími odpověďmi. Po ukončení testu je vyšetřované osobě umožněno nahlédnout do záznamu a přesvědčit se, že záznam reakce na zvolené číslo se odlišuje od záznamu dalších, pravdivých reakcí. Pokud subjekt celé metodě důvěřuje, zvýší se jeho obava z odhalení zatajovaných skutečností. V současné praxi polygrafického testování v ČR se tento typ používá v otevřené formě, tzn. vyšetřující zná vybrané číslo, neboť varianta skrytého číslicového testu by vyžadovala po prvním vykonání minimálně jedenkrát tento test zopakovat k ověření objektivnosti vyhodnocených výsledků prvého testu. Toto však v současnosti na našem pracovišti není z časových, technických i personálních důvodů možné.[1]

Test smíšených dotazů (Mixed Question Test – MQT) – patří mezi doplňující testy. Používá se, vyvstane – li potřeba potvrzení spolehlivosti předchozích základních testů, ve kterých byly zjištěny znaky nepravdivých odpovědí. Je složen ze stejné sestavy otázek jako základní test, pořadí otázek však osoba nezná. Do testu jsou zařazovány ty související otázky ze základních testů, u nichž byly vykazovány specifické reakce. Účelem tohoto doplňujícího testu je zjistit, zda reakční aktivita nebyla způsobena nevhodným umístěním otázky.

Yes – Test – jedná se o formu testu, kdy vyšetřovaná osoba odpovídá na všechny kladené otázky pouze ANO. Používá se v případech, kdy výsledek MQT svědčí o simulaci nebo zkreslování emočních stavů testované osoby. Otázky a jejich pořadí jsou shodné s testem základním, ovšem tázaný na všechny kladené otázky odpovídá ANO. Při instruování vyšetřovaného je třeba vysvětlit, že odpověď ANO nebude chápána jako přiznání.

Test mlčenlivých odpovědí (Silent Answer Test – SAT) – otázky tvořící testovou sadu jsou koncipovány opět tak, že připouštějí pouze odpověď ANO – NE, zde se však jedná o variantu, kdy vyšetřovaná osoba neodpovídá nahlas, nýbrž jen „v duchu". Doporučuje se tento test provádět následně po vykonání stejného testu v hlasité podobě. V ČR byl tento typ testu používán pouze experimentálně.

Stimulační test – se používá při každém fyziodetekčním vyšetření. Hlavním účelem tohoto testu je přesvědčit vyšetřovanou osobu o funkčnosti a účinnosti přístroje, o tom, že jeho fyziologické reakce vzdor jejich potlačení či ovlivnění, budou zaznamenány a jejich výsledek hodnotitelný. Cílem je též získání grafu se záznamem nepravdivé odpovědi. Stimulační testy pomáhají vyšetřovanému seznámit se s funkcí polygrafu, umožňují rozlišovat reaktibilitu vyšetřovaného a poznat, zda bude spolupracovat či se bude snažit přístroj oklamat. Existuje mnoho variant těchto testů – číslicový, s kartami, se jmény apod. Nejčastěji používaným je test číslicový (viz výše).

---

[1]) dle osobního sdělení JUDr. Dohnalové

IV. FYZIODETEKČNÍ VYŠETŘENÍ

1. Zásady

Zásady použití fyziodetekčního vyšetření rozpracoval profesor Dienstein ze státní univerzity ve Fresenu v Kalifornii. Tyto zásady se staly podkladem pro směrnici upravující způsob a podmínky provádění fyziodetekčního vyšetření a použití výsledků v kriminalistické praxi PČR. Kohout tyto zásady popisuje takto:[1]

1) Vyšetřovaná osoba má právo být podrobně seznámena s podstatou a průběhem prováděného vyšetření.
2) Vyšetřovaná osoba má právo být seznámena s účelem prováděného vyšetření.
3) Vyšetření může být provedeno pouze na základě dobrovolného písemného souhlasu vyšetřované osoby.
4) Vyšetřovaná osoba má právo odmítnout podrobit se vyšetření.
5) Odmítnutí podrobit se vyšetření nesmí mít žádné negativní důsledky.
6) Vyšetření smí provádět pouze osoba, která má v oblasti použití fyziodetekčních metod příslušnou kvalifikaci.
7) Vyšetření smí být provedeno pouze u osoby, která je k tomu po stránce fyzické i psychické způsobilá.
8) Časový rozsah prováděného vyšetření nesmí být takový, aby negativně působil na schopnost osoby plně se soustředit.
9) Vyšetřovaná osoba nesmí být před započetím a v průběhu vyšetření vystavena psychickému ani fyzickému nátlaku.
10) Výsledek vyšetření není možno použít jako pramen důkazů nebo jako prostředek prověrky důkazů pro potřeby trestního řízení.

2. Účastníci

Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, fyziodetekční vyšetření je v ČR prováděno na pracovišti Kriminalistického ústavu Praha a je zajišťováno tříčlenným týmem pracovníků - jeden pracovník obsluhuje hlasový analyzátor, dva pracovníci (v současnosti doktorka práv a doktorka psychologie),[2] nikoli však současně, zabezpečují přípravu, realizaci a vyhodnocení výsledků polygrafického testování. Polygrafickému, resp. fyziodetekčnímu vyšetření, neboť se jak polygrafické testování, tak metoda hlasové analýzy provádějí na pracovišti v Kriminalistickém ústavu Praha současně, jsou přítomni zásadně jen osoba provádějící polygrafické vyšetření (v odlišné místnosti dále osoba obsluhující hlasový analyzátor a vyhodnocující jeho záznam) a osoba tomuto vyšetření se podrobující, tedy vyšetřovaný. Je třeba zdůraznit, že pojmy „*vyšetření*", „*vyšetřování*" a „*vyšetřovaná osoba*", příp. „*vyšetřovaný*" a „*vyšetřující*" používané v souvislosti s metodou fyziodetekčního vyšetření nemají tentýž význam jako pojem „vyšetřování" (včetně jeho odvozenin) ve smyslu trestního práva.[1]

Vyšetřující osoba, tedy osoba provádějící fyziodetekční vyšetření, by měla být osoba s vysokoškolským vzděláním a příslušnou zkušeností a praxí v provádění fyziodetekčního vyšetření, zejm. při sestavování a výběru testových otázek. Takový pracovník by měl mít určité znalosti z oboru psychologie, práva a praktické zkušenosti z výslechové nebo vyšetřovací praxe. Vhodná se zdá

[1]) Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328
[2]) dle osobního sdělení JUDr. Dohnalové

být kombinace právnického vzdělání s policejní praxí. Pracovník provádějící fyziodetekční vyšetření by měl být objektivní, nezaujatý a neovlivnitelný svými pocity, sympatiemi nebo antipatiemi k vyšetřované osobě. Musí být osobou psychicky vyváženou a neměl by být zdrojem emocí pro vyšetřovaného. Jakékoli informace, které mu sdělí vyšetřovaná osoba a které nesouvisejí s prováděným vyšetřováním, musí považovat za důvěrné. Dále by měl mít tento pracovník schopnost navázat a utvářet psychologický kontakt s vyšetřovanými osobami, schopnost vést řízený rozhovor v rámci tzv. předtestového rozhovoru. Vysoké nároky jsou kladeny na jeho dovednost vyhodnotit a interpretovat získaný grafický záznam reakcí testované osoby. Zřejmě by vyšetřující neměl trpět nápadnou vadou řeči či jinými defekty mluvy, neboť by toto mohlo vyšetřované osobě při vlastním testování znemožnit porozumět pokládaným otázkám, případně nadměrně rozptylovat její pozornost. Důraz je kladen také na vnější vzhled pracovníka, který by neměl být výstředně oblečen, aby jeho ošacení nerozptylovalo pozornost vyšetřované osoby. Při vlastním vyšetření pracovník obléká bílý plášť. „Princip bílého pláště" by měl přispět také k důvěryhodnosti metody v očích vyšetřované osoby.

Vyšetřovaná osoba – ne každý člověk je vhodným objektem pro polygrafické testování. Existují určité kontraindikace, které mohou ohrozit spolehlivost výsledků této metody. Obecně platí, že osoba podrobující se polygrafickému testování, by měla být duševně a tělesně zdravá. Vyšetřovaná osoba musí být schopna odlišit lež od pravdy a uvědomovat si následky odhalení lži. Její emoční stránky a fyziologické reakce by neměly vybočovat z normy. (Podrobněji viz kapitola 4.1.)

3. Technické podmínky a přístrojová technika

Fyziodetekční vyšetření musí být prováděno ve zvláštní místnosti – vyšetřovně – která zaručuje maximální oddělení vyšetřované osoby od různých vnějších rušivých vlivů, které by mohly rozptylovat její pozornost, Vyšetřovna by měla být tedy odhlučněna a odizolována od vnějších zvuků, vybavena jednoduchým nábytkem a bez nadbytečných předmětů, které by poutaly pozornost vyšetřovaného, stěny bez ozdob atd. Zohledněn by měl být i rozměr místnosti, její odvětrání, přiměřená teplota. Tím vším je též zabezpečena co nejvyšší pravděpodobnost, že reakce vyšetřované osoby jsou pouze reakcemi na testové otázky.

Fyziodetekčnímu vyšetření ve vyšetřovně by kromě vyšetřujícího a vyšetřovaného neměla být přítomna žádná jiná osoba. Vyloučena je i přítomnost obhájce a vyšetřovatele, resp. pracovníka PČR, který se daným případem zabývá. Testování se provádí v českém jazyce. Cizinci, podrobující se polygrafickému testování, musí mít tedy takovou znalost českého jazyka, aby byli schopni rozumět pokládaným otázkám a též na ně reagovat. Polygrafické testování se za účasti tlumočníka neprovádí.[1] Průběh celého vyšetření je obvykle snímán i skrytou kamerou, čímž je zaručena nejen bezpečnost vyšetřujícího, ale i vyjasnění případných námitek obhájce vyšetřovaného.

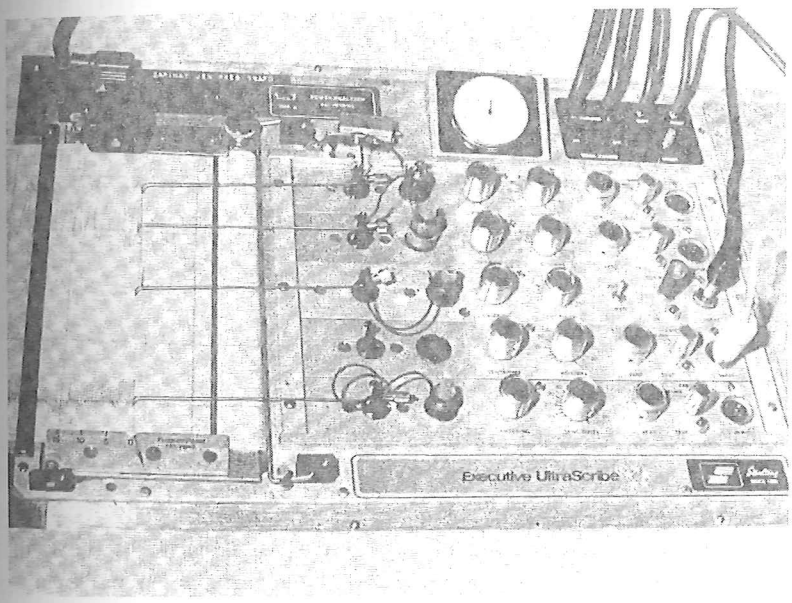
Vyšetřovaná osoba sedí bokem k polygrafu, čelem k mikrofonu, kterým je snímán její hlas. Důležitým prvkem je křeslo pro vyšetřovaného. To musí být natolik pohodlné, aby v něm vyšetřovaná osoba vydržela sedět po celou dobu testování, cca 2 – 3 hodiny. Křeslo by mělo mít opěrky pro ruce s nastavitelnou výškou, na kterých volně spočívají ruce vyšetřovaného s napojenými snímači. Rovněž výška křesla by měla být nastavitelná, aby vyšetřovaný mohl sedět rovně a nedocházelo k stlačování

[1]) dle osobního sdělení JUDr. Dohnalové

bránice, což by mohlo způsobit deformaci dechové křivky na výsledném záznamu. Vyšetřovaný by se měl rovněž dotýkat celými ploskami nohou země.

Stejné podmínky, za kterých probíhá fyziodetekční vyšetření na specializovaném pracovišti Kriminalistického ústavu Praha, by měly být splněny i při výjezdu s technikou do terénu.

V současnosti je polygraf vyráběn několika firmami. Přístroje mají různou podobu a velikost od malých přenosných s menším počtem kanálů až po velké stacionární přístroje s možností registrace mnoha ukazatelů, čítající až 30 kanálů. Mezi nejznámější výrobce patří firma STOELTING COMPANY (USA), Lafayette Instrument Company (USA) a TTK (Japonsko). Na pracovišti Kriminalistického ústavu Praha je používán polygraf zn. STOELTING.

Obr. č. 4
Polygraf STOELTING používaný
v Kriminalistickém ústavu Praha

4. Kontraindikace

Kontraindikace, tedy okolnosti, které zásadně vylučují nebo výrazně omezují užití fyziodetekčních metod, můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupina (4.1.) zahrnuje okolnosti, které limitují použití fyziodetekčních metod u konkrétní osoby, druhá skupina (4.2.) zahrnuje okolnosti limitující použití těchto metod u konkrétních vyšetřovaných případů. S takovým dělením a uspořádáním limitujících okolností se setkáme u Kohouta a Vrané.[1]

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a policejní praxe. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 476 - 485

Uváděné limitující okolnosti nemusí přímo ovlivnit průběh fyziodetekčního vyšetření, mohou však mít závažný negativní vliv na hodnocení výsledků fyziodetekčního vyšetření, čímž dochází ke snížení objektivity této metody. V některých případech není dokonce vůbec možné formulovat jakékoli závěry. V každém konkrétním případě je tedy nutné individuálně posuzovat jejich působení při průběhu vyšetření a zejména tyto faktory zohlednit při hodnocení záznamu a při formulování závěrů. Při hypotetickém použití tohoto vyšetření jako důkazního prostředku by ovšem výskyt těchto limitujících faktorů provedení vyšetření zcela vylučoval.

4.1. Limitující okolnosti ve vztahu ke konkrétní osobě

1) Nedostatečná intelektová úroveň
   Osoba není schopna chápat smysl kladených otázek a význam odpovědí na ně. Důvodem může být nízký věk, nevyzrálá psychika, nízká inteligence, zpomalené myšlení, nedostatečná schopnost se soustředit, zhoršená paměť, příznaky senility v důsledku biologického nebo kalendářního stáří.
2) Přítomnost duševní choroby nebo poruchy
   Osoba trpí duševní poruchou nebo chorobou, ať již dočasně nebo trvale. Sem lze zahrnout všechny formy psychotického onemocnění a některé těžší formy neuróz. V případě, že potřebné informace k vyšetřované osobě nejsou obsaženy ve spisovém materiálu, je vhodné provést předběžně psychiatrické, příp. i psychologické vyšetření.
3) Bolestivé stavy
   Osoba je trvale nebo přechodně postižena onemocněním, které jí působí akutní bolest. Vlivem bolestivých stavů mohou být vyvolány takové reakce, které vedou k negativnímu ovlivnění, příp. k překrytí fyziologických reakcí zaznamenávaných polygrafem (např. artróza kyčlí). V úvodní fázi vyšetření je třeba zjistit, zda je vyšetřovaná osoba po zdravotní stránce v pořádku.
4) Některé formy medikace
   Vyžaduje-li zdravotní stav vyšetřované osoby trvalou a soustavnou medikaci, je třeba toto zohlednit, neboť složení některých léků může ovlivnit úroveň nebo charakter snímaných fyziologických hodnot. Jedná se např. o analgetika, barbituráty, léky upravující krevní tlak apod. Užívá – li vyšetřovaná osoba některé z takových léků (pracovníci mají k dispozici seznam s názvy uvedených typů léků, eventuelně mohou tuto problematiku konzultovat s lékařem) a nelze – li jejich užívání na určitou dobu přerušit, není možno fyziodetekční vyšetření provést, neboť by jeho výsledek mohl být nepravdivý.
5) Akutní vliv psychotropních látek nebo alkoholu
   Osoba je v době provádění fyziodetekčního vyšetření ovlivněna psychotropními látkami nebo alkoholem. Vyšetření lze provést až po odeznění účinků těchto látek. Informaci o požití psychotropních látek nebo alkoholu je nutné získat od vyšetřované osoby v úvodní fázi vyšetření současně s aktuální zdravotní anamnézou.
6) Abstinenční příznaky
   Osoba je závislá na návykových látkách či alkoholu, při jejichž vynechání se projeví abstinenční příznaky. Rovněž abstinenční příznaky mohou vést k překrytí jakýchkoli snímaných fyziologických hodnot.

7) Nepříznivý psychický stav
Osoba je ve stavu silné únavy, vyčerpání, nebo v nepříznivém psychickém stavu vyvolaném jakýmikoli vnějšími či vnitřními vlivy. Tento stav osobě nedovoluje plně se soustředit na provádění požadovaných úkonů. Osoba by se měla k vyšetření dostavit v takovém psychickém a fyzickém stavu, který by neovlivňoval její reaktibilitu, příp. nevnášel do jejích reakcí takové projevy, které by pocházely z jiných podnětů než z pokládaných otázek. Praxe prokázala, že negativně ovlivňují výsledky fyziodetekčního vyšetření takové skutečnosti jako ukončení pracovní směny, výslech v dané věci, účast na pohřbu oběti, rekognice, rekonstrukce apod. Reaktibilita osoby je v těchto případech ovlivněna např. tím, že osoba se méně soustředí na pokládané otázky pro přílišnou únavu, její myšlenky jsou soustředěny na předchozí silně emotivní zážitek atd. V takových případech se doporučuje fyziodetekční vyšetření odložit na vhodnější dobu.

8) Systém pojmů a hodnot odlišných od běžné populace
Některé osoby mají systém hodnot a pojmů zcela odlišný od běžné populace. Takový subjekt pojímá pravdu např. utilitárně – za pravdu považuje to, co směřuje k jeho prospěchu nebo zachování. Týká se to např. některých odlišných etnik (u nás např. Romové, v USA např. některé indiánské kmeny), která mají odlišná měřítka pro pravdu a lež, nebo tzv. chorobných lhářů. Vyšetřovaná osoba si musí uvědomovat, že vypovídá nepravdivě a že jde tedy o lež vědomou. Jen tehdy je tato odpověď silným psychickým podnětem, který vyvolá příslušné fyziologické reakce.

9) Další případy a okolnosti,
které není možno obecně předvídat a které je nutno posuzovat individuálně s ohledem na analýzu konkrétních skutečností svědčících pro nebo proti použití fyziodetekčního vyšetření. Jedná se např. o osoby dobře poučené o principech fyziodetekčních metod (fyziology, psychology, kriminalisty, některé vrcholové sportovce), příslušníky speciálních jednotek nebo tajných služeb, u kterých lze očekávat speciální výcvik nebo poučení za účelem zkreslení fyziodetekčního vyšetření. Teoreticky se lze zamýšlet také nad možnými odlišnostmi v pojetí pravdy u některých profesí (politici, herci, diplomaté). Další negativní skutečností, mající vliv na použití fyziodetekčních metod, je okolnost, že vyšetřovaná osoba je cizincem a neovládá český jazyk natolik dobře, aby v něm byla schopna reagovat na testové otázky.

4.2. Limitující okolnosti ve vztahu ke konkrétnímu případu

1) Snížení schopnosti vnímat nebo zapamatovat si v době spáchání činu
Pokud byla osoba v inkriminované době pod vlivem návykové látky, farmak nebo alkoholu, mohly být ovlivněny její schopnosti vnímání a zapamatování.

2) Činnost sériového charakteru
Vyšetřovaná osoba se mohla dopustit sériové trestné činnosti nebo několika činů podobného charakteru, kdy průběh a okolnosti jednotlivých činů mohou být podobné či dokonce shodné. Tato osoba pak pravděpodobně nebude schopna rozlišit podrobnosti jednotlivých činů nebo jejich jednotlivé znaky z hlediska časové posloupnosti.

3) Rozšíření informací ohledně vyšetřované události
Sdělovací prostředky, příp. osoby, s nimiž se vyšetřovaná osoba stýká, poskytují mnoho informací o případu, které pak není možno odlišit od informací, které mohl znát pouze pachatel nebo osoba, která byla přítomna na místě činu nebo události. Zdrojem prozrazení závažných okolností případu mohou být samozřejmě i vyšetřující orgány. Proto je fyziodetekční vyšetření vhodné provést v co nejkratší době po zajištění podezřelého.

4) Velký časový odstup od události
Na výsledek fyziodetekčního vyšetření má negativní vliv také delší časový odstup od doby spáchání činu nebo průběhu události. Tento časový odstup snižuje možnost zachování a vybavení jednotlivých podrobností činu nebo události v paměti vyšetřované osoby. Je zde i nebezpečí tzv. adaptace pachatele na to, co spáchal. To znamená, že si pachatel situaci a okolnosti činu již několikrát „přehrál" ve svém vědomí, takže tento zážitek pro něho není již tak silně emotivní a vyvolává tudíž méně intenzivní fyziologické reakce. Optimální je toto vyšetření provést v co nejkratší době od předmětné události.

5) Nedostatek údajů a informací týkajících se vyšetřovaného činu nebo události
K dispozici není dostatek údajů a informací z místa činu nebo události, příp. z jiných zdrojů, které by mohly být podkladem k sestavení osnovy fyziodetekčního vyšetření.

6) Konkrétní situace a okolnosti činu nebo události
mohou vylučovat možnost provedení fyziodetekčního vyšetření v daném případě.

5. Průběh fyziodtekčního vyšetření

Osoby, u kterých má být fyziodetekční vyšetření provedeno, typují pracovníci kriminální policie. Vlastní vyšetření, po předchozí telefonické konzultaci, týkající se vhodnosti a možnosti provedení tohoto vyšetření, pak probíhá na specializovaném pracovišti Kriminalistického ústavu Praha. Průběh vlastního fyziodetekčního vyšetření blíže popisuje J. Kohout.[1]

Vlastnímu vyšetření předchází zaslání písemného požadavku na provedení fyziodetekčního vyšetření. Takový písemný požadavek by měl obsahovat jednak obvyklé administrativní náležitosti jako jméno, příjmení a datum narození osoby, u které má být toto vyšetření provedeno, jednak důvod vyšetření (osoba je podezřelá ze spáchání trestného činu, je třeba prověřit pravdivost informací uváděných svědkem apod.) a stručný popis skutku. Dalším důležitým údajem, který tento písemný požadavek musí obsahovat, je i sdělení, zda osoba s provedením vyšetření souhlasí. Bez písemného souhlasu osoby nelze fyziodetekční vyšetření provést. Tento souhlas m.j. obsahuje nacionále osoby, věc nebo činnost, které se bude vyšetření týkat, vztah vyšetřované osoby k této věci nebo činnosti, datum a vlastnoruční podpis osoby (viz Příloha č.3). Před zahájením vlastního vyšetření se znovu ověřuje podpisem záznamového papíru, že vyšetřovaná osoba s provedením vyšetření souhlasí. Tento podpis na záznamovém papíru má i verifikační úlohu. Stvrzuje, že daný grafický záznam reakcí patří té konkrétní osobě, následně není tedy možné, aby došlo k záměně výsledků fyziodetekčního vyšetření. Písemný požadavek by měl dále obsahovat i informaci o tom, kdo z pracovníků dožadující součásti bude spolupracovat na přípravě programu fyziodetekčního vyšetření.

---

[1]) Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225

Průběh vyšetření je možno rozdělit do těchto fází:

- Příprava
- Vlastní provedení
- Vyhodnocení výsledků
- Formulování závěrů

5.1. Příprava

Nejprve je třeba, aby se pracovník, který bude fyziodetekční vyšetření provádět, podrobně seznámil s celým případem. Musí mít tedy k dispozici všechny materiály a informace, které byly dosud shromážděny, což jsou zejména protokol o ohledání místa činu, fotodokumenatce, zápisy o výpovědích nebo protokoly o výslechu svědků, protokol o pitvě, lékařská zpráva a další informace operativního charakteru týkající se případu. Tyto materiály jsou pracovníkovi fyziodetekčního pracoviště předány při konzultaci policejním orgánem, který bude spolupracovat při přípravě fyziodetekčního vyšetření. Úzká spolupráce s pracovníkem dožadující součásti PČR, nejlépe tedy s pracovníkem kriminální policie, který na případu přímo pracuje, má v této fázi velký význam. Takový pracovník PČR se v případu orientuje a pracovníkovi provádějícímu fyziodetekční vyšetření může být nápomocen v tom směru, že rychle nalezne potřebné údaje. V některých případech může být pro pracovníka provádějící fyziodetekční vyšetření pro lepší orientaci vhodná i prohlídka místa činu, dovolují-li to okolnosti.

V této etapě pracovník fyziodetekčního pracoviště ve spolupráci s pracovníkem dožadující součásti vyhledávají skutečnosti důležité pro zpracování otázkových sérií. (Stručná charakteristika otázek a jejich uspořádání do otázkových sérií, jakož i hlavní zásady jejich tvorby byly nastíněny v kapitole III.1.). Vypracované otázkové série jsou poté shrnuty do Programu fyziodetekčního vyšetřování. Program obsahuje jméno, nacionále vyšetřované osoby, stručnou charakteristiku případu, osnovu vyšetření a otázkové série (viz Příloha č. 1).

Zvláště v případě opakované trestné činnosti je třeba zjistit, zda na vyšetřovanou osobu nebyl již v minulosti vypracován psychiatrický a psychologický znalecký posudek. V kladném případě je vhodné si tyto podklady vyžádat a při přípravě vyšetření je zohlednit. Před samotným vyšetřením je třeba ještě s pracovníky dožadující součásti ověřit, zda nedošlo v době od přípravy do provedení vyšetření k závažným změnám, které by se měly odrazit v otázkách.
Vyšetření je obvykle prováděno na specializovaném pracovišti KÚ, které musí splňovat určité požadavky. (O úpravách tohoto pracoviště bylo blíže pojednáno v kapitole IV.3.).

Pracovníci dožadující součásti musí s dostatečným předstihem zajistit písemný souhlas osoby s vyšetřením. Před zahájením vlastního vyšetření se pak znovu ověřuje, zda účast osoby na tomto vyšetření je dobrovolná.

5.2. Vlastní provedení

V úvodní části vyšetření se zjišťuje současný subjektivní zdravotní stav vyšetřovaného, případné aktuální zdravotní obtíže. Je třeba zjistit, jaké léky osoba pravidelně užívá, případně jaké užila bezprostředně před vyšetřením. Aktuální zdravotní stav jako nachlazení, bolest hlavy, revmatické potíže, požité medikamenty, ale i další vlivy působící na psychiku (problémy v rodině, na pracovišti, únava, vliv

alkoholu apod.) mohou negativně ovlivnit průběh i výsledek celého vyšetření. V případě pochybností o duševním stavu vyšetřované osoby se doporučuje zařadit také krátké orientační psychologické vyšetření. Toto vyšetření se však v současnosti z personálních důvodů na pracovišti v Kriminalistickém ústavu Praha neprovádí.[1]

Po zjištění údajů o zdravotním stavu osoby je v praxi vyšetřovaný vyzván, aby uvedl vše, co je mu o věci známo, jaký je jeho vztah k věci, případně je požádán o sdělení jeho názoru na celý případ. Tato úvodní fáze vlastního vyšetřování umožňuje navázat bezprostřední kontakt mezi vyšetřovanou osobou a pracovníkem provádějícím fyziodetekční vyšetření. Pro úspěch vyšetření je důležité, aby osoba měla důvěru k metodě fyziodetekčního vyšetření. Pro zvýšení její důvěry je osoba seznámena s principem a fungováním této metody na základě tzv. stimulačních testů. V české praxi je za tímto účelem používán test číslicový (blíže viz Kapitola III.2.).

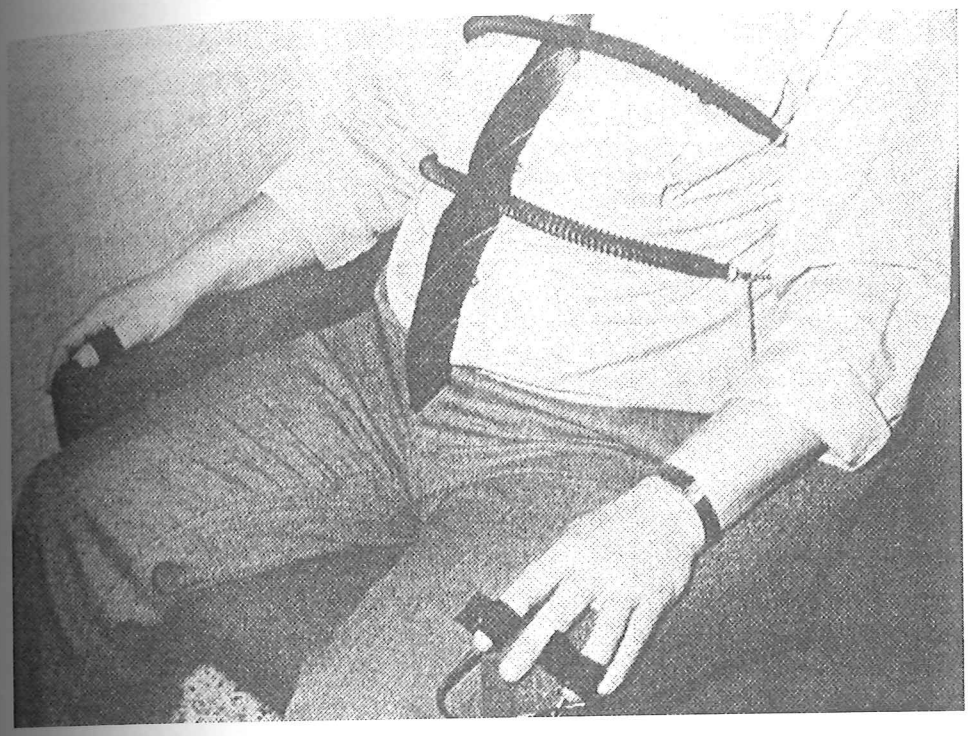
Kromě seznámení s cílem a podstatou fyziodetekčního vyšetření musí být osoba poučena, že pokládané otázky se budou týkat převážně vyšetřované události, a že se mezi nimi mohou vyskytnout i otázky banálního charakteru typu: „Jmenujete se ....?" nebo „Narodil jste se ...?". Dále se vyšetřovanému vysvětlí, že otázek je mnoho, proto jsou rozděleny do několika sérií. Osoba musí být dále poučena, že otázky jí budou přečteny dvakrát, odpovídat na ně bude až po zapnutí přístroje při druhém čtení. Při prvním čtení budou otázky vysvětlovány a s osobou diskutovány, aby se předešlo případným nedorozuměním či nepochopením. Eventuelně, avšak pouze ve výjimečných situacích, kdy si daný fakt nepamatuje a nemůže se jednoznačně vyjádřit, si osoba s pracovníkem provádějícím toto vyšetření může domluvit jiný způsob odpovědi, a to NEVÍM. Dvojí opakování otázek se uskutečňuje i z toho důvodu, že vyšetřovaná osoba bude znát otázku, která je pro ni kritická, bude znát i její místo v sérii a při snímání hodnot u ní bude narůstat strach a úzkost až do jejího položení a odpovězení na ni. Poté strach a úzkost rychle odeznějí. To vše je ze záznamu reakcí patrné.

Před každým zapnutím přístroje je osoba seznámena vždy s celou sérií otázek. Jednotlivé otázky jsou osobě přečteny, podrobně s ní probírány a vysvětlovány, aby byla vyloučena možnost, že osoba některou otázku nepochopí a zareaguje na ni nepřiměřeně, případně že ji některá z otázek překvapí natolik, že vyvolá neadekvátní reakci. Po zapnutí přístroje jsou připravené otázky předkládány v tomtéž pořadí a obsahu, v jakém byly s vyšetřovanou osobou diskutovány.

Osoba je poté vyzvána, aby vypovídala pravdu, je požádána o autorizování záznamu, který obsahuje: datum, čas a podpis na začátku pruhu záznamového papíru, stejným způsobem je označen i jeho konec. Podpis osoby zde nemá povahu ověření správnosti, ale pouze stvrzuje, že uvedený záznam byl proveden při fyziodetekčním vyšetření a patří té konkrétní osobě. Nemůže tedy v budoucnu dojít k záměně výsledku tohoto vyšetření.

---

[1]) Vymětal, Š.: Polygraf. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta UK, 2000

Obr. č. 5
Způsob upevnění snímačů na těle
vyšetřované osoby

Poté se přistoupí k upevnění snímačů na ruce a tělo vyšetřované osoby. Na nesousední prsty jedné ruky se přiloží snímače kožního odporu, na palec druhé ruky snímač krevního tlaku a tepové frekvence, na hrudník přes oděv se připevňují dva hadicové snímače dechové frekvence (viz Obrázek č. 5). Osoba je upozorněna, že musí odpovídat na mikrofon, který je vyveden do hlasového analyzátoru, který bude zaznamenávat její hlas. Snímání hlasu je tedy prováděno bezkontaktně pomocí mikrofonu. Osoba sedí v křesle bokem k vyšetřujícímu a polygrafu, čelem k mikrofonu.

Po zapnutí přístroje polygraf snímá fyziologické reakce, které jsou vyvolány otázkami, na něž vyšetřovaná osoba odpovídá pouze ANO – NE. Reakce jsou zaznamenávány na pohybující se papírový pás v podobě křivek. Odpovědi osoby jsou současně zaznamenávány na magnetofonový pásek. Zvuková nahrávka je po skončení vyšetřování expertem analyzována, vyhodnocena a srovnána se záznamem polygrafickým. V některých případech je rovněž možné pořídit i videozáznam průběhu celého vyšetření.

5.3. Vyhodnocení výsledků

Hodnocení záznamu provádí přímo pracovník, který sestavoval testové otázky a prováděl vlastní polygrafické vyšetření. Je zde tedy dáno určité riziko subjektivního zkreslení výsledku fyziodetekčního vyšetření. V zahraničí se k vyhodnocení výsledků fyziodetekčního vyšetření používá výpočetní techniky. Toto riziko tedy odpadá. V České republice se zavedení výpočetní techniky do této fáze vyšetření připravuje.[1] Z důvodů zvýšení validity daného vyšetření jeden odborník vyhodnocuje záznam polygrafu a druhý záznam hlasový. Poté jsou oba výsledky vzájemně srovnány.

Odborník vyhodnocující výsledný záznam reakcí nehodnotí otázky a odpovědi z jejich obsahového hlediska, nezkoumá jejich věrohodnost. Provádí pouze jejich hodnocení z hlediska fyziologických změn registrovaných na periferii lidského organismu a z hlediska chování vyšetřované osoby. Podkladem mu jsou tedy jednak změny zachycené přístrojem, jednak jeho vlastní poznatky získané metodou pozorování.

Při vyhodnocování křivek záznamů se vychází ze srovnání křivky v každé jednotlivé otázce s křivkou, která byla získána při stimulačním testu (při tzv. řízené lži) a dále je dávána do souvislosti s křivkami získanými v testu ZOC (viz Příloha č 1). Do jaké míry subjekt reaguje na emočně významné podněty, je individuální. Záznamy křivek fyziodetekčního vyšetření různých osob se tedy mohou značně lišit. Z toho důvodu se tedy každý případ hodnotí individuálně a vytváří se pro něj vlastní hodnotící kritéria, schémata a mechanismy. Ze zkušenosti pracovníků provádějících toto vyšetření vyplývá, že i přes individuální povahu křivek u každého subjektu existují také určité charakteristiky křivek, které mohou být společné u několika subjektů. Tyto shodné průběhy křivek (tzv. interindividuální symptomy lži) jsou obsahem knihovničky reakcí, kterou si pracoviště fyziodetekce Kriminalistického ústavu Praha průběžně vytváří. Příkladem symptomu lži může být hlasová křivka se třemi vrcholy se sestupnou či vzestupnou tendencí (u ot. 5 na Obrázku č. 3).

Při analýze záznamu reakcí se barevně označují významné reakce snímaných hodnot u každé otázky. Jako významná je hodnocena taková reakce na jednotlivou kritickou otázku, která vykazuje fyziologické změny ve třech a více snímaných hodnotách. Tyto změny, mající vliv na průběh křivky zaznamenané přístrojem, obvykle odpovídají svou hodnotou aktivaci, která nastává při pochybnostech či neklidu. Tyto změny se nazývají symptomy lži.

5.4. Formulování závěrů

Výsledek hodnocení grafických záznamů získaných metodou polygrafickou a metodou hlasové analýzy je formulován do **Zprávy o přípravě, provedení a vyhodnocení fyziodetekčního vyšetření** (dále jen Zpráva). Tato zpráva obsahuje popis průběhu vyšetření, informaci o zdravotním stavu vyšetřované osoby, případně další skutečnosti zjištěné při vyšetření. Dále obsahuje popis reakcí v odpovědích na pokládané otázky, ve kterých byly zjištěny atypické reakce, především ve smyslu nepravdivé odpovědi (symptomy lži). Tedy reakce, kde znaky zpochybňující pravdivost odpovědi se vyskytují v nejméně třech snímaných hodnotách. Dále jsou popisovány tzv. aktivační projevy, tzn. reakce, kde se znaky zpochybňující pravdivost dané osoby objevují v jedné či dvou snímaných hodnotách nebo k reakci dochází pouze náznakově. Popisují se rovněž jiné fyziologické změny v reakcích jako nejistota, neklid, nervozita či úzkost. Obraz v odpovědích na otázky, ve kterých nebyly zjištěny atypické reakce není komentován (viz Příloha č. 3). Tato zpráva je předána pracovníkům dožadujícího útvaru.

[1]) dle osobního sdělení JUDr. Dohnalové

Představa některých pracovníků dožadující součásti, že ve Zprávě bude konkrétně uvedeno, zda vyšetřovaná osoba je či není pachatelem objasňovaného skutku, je naprosto mylná a naivní. Takováto zjištění zcela logicky nejsou v možnostech této metody. O tom, zda se jedná o pachatele daného skutku či nikoli, může rozhodnout jedině soud. Ve Zprávě je pouze konstatováno, že osoba zná či nezná pravdivé odpovědi na konkrétní pokládané otázky a tyto skutečnosti úmyslně tají. Jsou zde tedy uváděny ty zjištěné skutečnosti, které jsou důležité pro potřeby dalšího objasňování věci. Pracovník, který vyhodnocuje výsledky fyziodetekčního vyšetření, nemůže provádět ani analýzu těchto výsledků ve smyslu jejich začlenění do objasňovaného případu ani ve smyslu vzájemných vazeb jednotlivých zjištěných skutečností. Tuto analýzu a kriminalistické vyhodnocení informací získaných pomocí fyziodetekčního vyšetření může provádět pouze ten, kdo zná podrobně celý případ, jeho vazby a vzájemné souvislosti. Závěry získané tímto vyšetřením jsou určeny pouze pro operativní potřebu pracovníků, kteří se na objasňovaném případu podílejí, V žádném případě nemohou být samy o sobě důkazem či pramenem důkazu pro další vyšetřování. (O této problematice viz Kapitola VIII.). Metoda fyziodetekčního vyšetření je účelná při vyhledávání stop a dalších skutečností, které se pak později mohou důkazy stát, může být i inspirací při vytyčování nebo prověřování operativněpátracích a vyšetřovacích verzí.

Z praxe jsou známé i případy, kdy se závěry zjištěné při vyhodnocení fyziodetekčního vyšetření zdály zprvu naprosto nelogické, nesouvisející a nezapadaly do dosud zjištěných faktů. Teprve další operativněpátrací činností byly tyto skutečnosti objasněny , komparovány s fakty předchozími a ukázalo se, že zcela zapadají do kontextu objasňovaného případu, do jeho vztahů a souvislostí.

V. OTÁZKA VĚDOMÉHO OVLIVŇOVÁNÍ FYZIOLOGICKÝCH REAKCÍ

Otázkou vědomého ovlivňování fyziologických reakcí a snižování možnosti správné interpretace výsledného záznamu polygrafického testování se zabýval ve svých článcích a publikacích **J. Widacki**.[1] Autor uvádí, že úmyslné oklamání polygrafu vyšetřovanou osobou nelze zcela vyloučit. Klamající osoby buď zvýšením volního úsilí se snaží tlumit emoční reakce na kritické otázky nebo naopak usilují o vyvolání emočních reakcí i během pokládání otázek kontrolních např. tím, že si vyšetřovaná osoba v duchu přehrává emočně bohaté zážitky. Oba způsoby mohou snížit spolehlivost interpretace polygrafického záznamu, dle Widackého se jako úspěšnější jeví způsob druhý. Uvádí se, že někteří examinátoři u tohoto způsobu zaznamenali pokles správné interpretace na pouhých 25 %. Navození stavu relaxace, např. u osob cvičených v józe, se ukazuje jako málo účinné. Správná interpretace se sníží maximálně o 20%.

Vyšetřované osoby mohou ztížit průběh vyšetřování a jeho vyhodnocení též různými pohyby ovlivňujícími svalové napětí nebo zadržování a zrychlování dechu. Některým těmto praktikám lze předejít vhodným technickým doplňkem polygrafu ve formě indikátoru svalového napětí.

Úspěšnost všech těchto způsobů oklamání polygrafu je především závislá na tom, zda má vyšetřovaná osoba dobré předchozí znalosti o podstatě polygrafického vyšetření a o technice jeho provádění. U pachatelů trestné činnosti jsou tyto předpoklady podstatně nižší než u pokusných osob, které byly začleněny do různých experimentů. Tedy v praxi – u skutečných případů – není nebezpečí oklamání polygrafu příliš veliké.

Je otázkou, zda by bylo možné také pomocí hypnózy ovlivnit následné reagování subjektu při fyziodetekčním vyšetření. Tato problematika by vyžadovala experimentální ověření.

---

[1]) Widacki, J.: Diagnostická hodnota polygrafického zkoumání a její kriminalistický význam. Československá kriminalistika, 1978, 1, s. 156 - 159

VI. VYUŽITÍ FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V KRIMINALISTICKÉ PRAXI

Jak zdůrazňuje Dufek, význam polygrafického testování je nutno spatřovat nejen v nápomoci při dokazování viny, ale rovněž je stejně významný jeho přínos a pomoc při dokazování neviny.[1]

1. Využití pro operativněpátrací činnost

Možnostem využití fyziodetekčního vyšetření v kriminalistické praxi se několikrát zabývali i naši přední specialisté v oboru fyziodetekce, JUDr. Kohout a JUDr. Vraná, na stránkách odborného tisku.[2] Dle jejich praktických zkušeností z provádění fyziodetekčních vyšetření se zdá být nejefektivnější využit výsledků tohoto vyšetření pro operativněpátrací činnost kriminální policie, tedy v počátečních fázích objasňování trestné činnosti.

Operativněpátrací činnost slouží k:

- odhalování latentních trestných činů a k vytvoření předpokladů pro zahájení trestního stíhání v dané věci
- k získání informací o pachatelích, účastnících a dalších závažných okolnostech spáchaného činu, které napomáhají zjištění skutečného stavu věcí v průběhu vyšetřování
- k uchování stop trestné činnosti za účelem jejich důkazního využití v trestním řízení

Tyto úkony, plnící pomocnou úlohu k trestnímu řízení, jsou zaměřeny na odhalování nositelů důkazních informací vytvářejících předpoklady pro shromažďování důkazů a napomáhání jejich vyhledávání. Samy o sobě však důkazy nestanoví, z toho důvodu nejsou součástí procesu dokazování. Jedním z těchto úkonů by mohlo být, a v praxi tomu tak i je, fyziodetekční vyšetření. Toto je potvrzeno i názorem odborné veřejnosti, že ne všechny informace, které má vyšetřovatel či soud k dispozici, jsou vždy důkazem. Tyto subjekty vycházejí i z informací jiného druhu, které, přestože nejsou důkazem, pomáhají orientovat se ve faktech, která jsou spojena s vyšetřovanou událostí a pomáhají při hodnocení důkazů.

Praxe ukazuje, že výsledky, resp. informace získané fyziodetekčním vyšetřením, lze použít při výběru konkrétních operativněpátracích úkonů a opatření, vedoucích k nalezení takových faktů a skutečností, které po transformaci do vhodné procesní formy mohou být dále využity jako důkaz či jako pramen důkazu.

Fyziodetekční vyšetření lze využít i při tvorbě, prověrce a vylučování operativněpátracích verzí. Získané informace mohou vést dokonce k vytvoření takové verze, která na počátku vyšetřovaní nebyla vůbec předpokládána. V případě prověrky těchto verzí může výsledek fyziodetekčního vyšetření orientovat příslušníky kriminální policie k přednostnímu prověření některé konkrétní verze či verzí. Obdobně i u vylučování verzí mohou informace získané při fyziodetekčním vyšetření navést kriminalisty k takovým faktům, jež umožní verzi buď úplně vyloučit, nebo ji vést jiným směrem.

---

[1]) Dufek, M.: K problematice využití polygrafických metod vyšetřování v kriminalistice. Kriminalistický sborník, 1971, 10, s. 623 – 635

[2]) např.: Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

Podrobněji se problematikou využití fyziodetekce při vytyčování, prověrce a vylučování operativněpátracích verzí zabýval JUDr. František Brabec.[1] Brabec považuje za nejširší využití výsledků fyziodetekčního vyšetření právě v souvislosti s operativněpátracími a vyšetřovacími verzemi. Uvádí, že polygrafického testování je možno využít zejména při těchto činnostech a úkonech:

- Při prověřování důsledků a pravdivosti vytyčených operativněpátracích nebo vyšetřovacích verzí, a to především při vylučování verzí nepravdivých. Tato metoda podstatně urychluje tento proces a umožňuje soustředit se na prokázání zbylé verze pravdivé.
- Při upřesňování obsahu vytyčených operativněpátracích a vyšetřovacích verzí a při vyvození důsledků jednotlivých verzí.
- Při vytyčení nových operativněpátracích a vyšetřovacích verzí a jejich cílů.

Brabec dále uvádí, že především v procesu vytyčování a prověrky operativněpátracích verzí je možno polygrafického testování využít zejména k těmto účelům:

- k získání nebo prověření údajů o vlastnostech, charakteru, temperamentu, motivační sféře a případných jiných osobnostních vlastnostech osob operativního zájmu (ověřování upřímnosti, povahových vlastností, zejm. upřímnosti osob – jako je tomu v zahraničí, např. USA)
- jako formy kontroly při prověřování poznatků poskytnutých prostřednictvím osob, které z různých důvodů nemají zájem v další fázi řízení vystupovat v roli svědka, ale mají zájem poskytnout cenné informace
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi podezřelou osobou a prošetřovanou událostí, okolností, skutečností nebo jevem (tedy vztahu mezi osobou podezřelou a jednáním, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu)
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi osobou podezřelou a obětí trestného činu (poškozeným)
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi podezřelou osobou a objektem, jenž byl předmětem napadení
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi osobou podezřelou a svědkem trestného činu
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi podezřelou osobou a dalšími osobami ve smyslu trestní součinnosti
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení vztahu mezi podezřelou osobou a předměty pocházejícími z trestné činnosti nebo nástroji a jinými věcmi sloužícími ke spáchání trestného činu
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení existence úkrytu osob (hledaných, pohřešovaných apod.) nebo věcí (pocházejících z trestné činnosti nebo sloužících ke spáchání trestného činu, příp. k jeho přípravě apod.) a při existenci takových úkrytů k jejich vyhledání

[1]) např.: Brabec, F.: Perspektivy využití polygrafického experimentu (vyšetření) v systému operativněpátrací činnosti kriminální služby VB. Československá kriminalistika, 1981, 2, s. 165 - 170
Brabec, F.: Využití fyziodetekce při prověrce operativněpátracích verzí. Československá kriminalistika, 1983, 4, s. 357 – 363

- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení údajů prověřované osoby (podezřelé, poškozené, svědka apod.) o jejím pohybu v určitém prostoru a v určitém čase a k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení jiných operativněpátracích informací
- k zjištění, potvrzení nebo případnému vyvrácení věrohodnosti poškozeného, svědka apod. a údajů jimi uváděných

Brabec doporučuje v souvislosti s operativněpátracími verzemi použít fyziodetekci u závažnějších a komplikovanějších případů, především tam, kde bude nemožné, velmi obtížné, velmi zdlouhavé, neefektivní a neekonomické prověření verze pomocí jiných metod, postupů, úkonů a opatření. Upozorňuje, že je velmi důležité, aby jevy, vědomosti, skutečnosti, okolnosti apod., jež tvoří obsah vyvozených důsledků z operativněpátracích verzí, byly takového charakteru, že o nich mohou vědět pouze osoby, které měly na kriminalisticky a operativněbezpečnostní relevantní události nějakou účast, jež se však snaží zapírat nebo nepravdivě vysvětlovat. Tyto informace, získané z analýzy procesu způsobu spáchání kriminalisticky relevantní události a při vyhodnocení kriminalistických stop, se pak stávají předmětem testových otázek. Záznam reakcí je po skončení testování podroben příslušné interpretaci, v jejímž procesu je posuzována i pravděpodobnost existence či neexistence důsledků, které by měly nebo naopak neměly existovat, je – li daná verze pravdivá či nikoli.

Brabec vypracoval i speciální zásady, které je nutno dodržovat, využívá – li se fyziodetekčního vyšetření k tvorbě nebo prověření operativněpátracích verzí. Některé zásady korespondují s obecnými zásadami použití fyziodetekčního vyšetření (nutnost souhlasu vyšetřované osoby) či s limitujícími okolnostmi, jak byly uvedeny v kapitole IV.4., proto je zde uveden pouze upravený výběr z jím uváděných zásad:

1) důkladné prvotní, případně i opakované ohledání místa činu a jeho širšího okolí
2) důkladné vyhodnocení všech stop (v materiálním prostředí i ve vědomí lidí) a důkladná analýza způsobu páchání trestného činu
3) důkladná analýza získaných informací a vyhledání takových skutečností, okolností, jevů apod., o kterých mohou vědět pouze kriminalisté a kterých si může být vědom pouze pachatel nebo jiný účastník trestného činu (tyto informace jsou pak obsahem kritických otázek)
4) úzká součinnost pracovníků dožadující součásti s odborníkem provádějícím fyziodetekční vyšetření
5) provedení výslechu ihned po skončení fyziodetekčního vyšetření nebo není – li to možné v co nejkratší době poté
6) informace získané fyziodetekčním vyšetřením nelze považovat za důkaz či pramen důkazu, je tedy nutná, mají-li být k tomuto účelu použity, jejich transformace do příslušné procesní formy
7) vytvoření takových podmínek, aby osoba podrobující se fyziodetekčnímu vyšetření nepřišla do styku a nemohla se domlouvat s dalšími osobami, které mají být rovněž podrobeny testování v téže věci a ke stejným nebo obdobným sériím podnětů
8) případné opakování fyziodetekčního vyšetření po objevení nových doplňujících informací o okolnostech, skutečnostech, jevech, osobách a věcech

Proto, aby mohlo dojít k rozšíření využití fyziodetekčního vyšetření na pravidelný úkon v rámci systému operativněpátrací činnosti kriminální policie, předpokládá Brabec realizaci několika podmínek. Jednou z těchto podmínek je vytvoření legislativních základů pro využití fyziodetekce v bezpečnostní praxi. Domnívá se, že by úprava na bázi interních směrnic, které by upravovaly postup a hranice možného využití polygrafu, byla dostačující. Další Brabcem uváděné podmínky se týkají jednak personálního, jednak materiálního zajištění příslušných pracovišť fyziodetekce, tedy zřízení nových pracovišť fyziodetekce a vybavení těchto laboratoří odpovídající technikou. Co se týče personálního obsazení těchto pracovišť bylo by třeba nejprve získat vhodné adepty pro výkon tohoto povolání a dále je zaškolit jak po teoretické tak po praktické stránce. Všechny tyto kroky jsou ovšem podmíněny nejprve zmíněnou legislativní úpravou a v neposlední řadě i vybavením dostatečnými finančními prostředky. Vzhledem k tomu, že Brabec své představy formuloval na počátku 80. let a čas od té doby uplynulý, i přes poměrně intenzivní diskuzi na stránkách odborného tisku zejm. v 90. letech, nepřinesl žádnou zásadní změnu nastíněným směrem, nelze tedy asi očekávat, že by se v blízké budoucnosti situace změnila.

Výsledky fyziodetekčního vyšetření jsou tedy v současnosti pouze orientací, která může významně napomoci policejním orgánům jako informace, sice bezprostředně netvořící důkaz, ale napomáhající orientovat se ve faktech spojených s vyšetřovanou událostí v procesu vyšetřování, tedy výsledek fyziodetekce tvoří operativněpátrací informaci, cennou svým taktickým významem, na kterou se plně vztahuje režim použití jiných operativněpátracích metod a prostředků.

2. Další možnosti využití

Dufek jmenuje i další způsoby praktického využití polygrafického testování. Pro jejich použití by však bylo třeba nejprve důkladnějšího experimentálního ověření a zřejmě také podrobnější právní úpravy.[1] Nabízí se použití polygrafického testování na úseku **vyšetřovacího experimentu**, a to zvláště objasňují – li se některé určité úkony za daných podmínek a dále i možnosti jednotlivých prvků vyšetřované události, zda určitá osoba mohla provést nebo provedla určité úkony. Základní podmínka vyšetřovacího experimentu – aby se pokud možno všechny podmínky shodovaly s podmínkami ověřované události – musí být dodržena i při polygrafickém vyšetření. Při testování je třeba sledovat takový okruh podmínek, které by mohly mít vliv na celou psychiku vyšetřované osoby.

Rovněž by se dalo využít polygrafického testování při prověrce **výpovědi na místě činu**.

Dalším způsobem použití polygrafického testování, jak uvádí Dufek, je i použití polygrafického experimentu při **prohlídkách místnosti či terénu**. V některých případech by bylo dle jeho názoru možné osobu testovat nikoli přímo na konkrétním místě, ale na příslušném fyziodetekčním pracovišti. Takové vyšetření by zřejmě předcházelo skutečné prohlídce místa, zejména u terénu rozsáhlého či špatně přístupného. Během vyšetření by bylo možné získat takové informace, které by skutečnou prohlídku místa omezilo např. jen na určitý úsek zkoumaného prostoru.

[1]) Dufek, M.: K problematice využití polygrafických metod vyšetřování v kriminalistice. Kriminalistický sborník, 1971, 10, s. 623 – 635

Použitelnost tohoto způsobu využití polygrafu by byla zejména při pátrání po různých utajených úkrytech. Experiment, jehož cílem bylo mimo jiné potvrzení vhodnosti použití polygrafu při programování domovní prohlídky, blíže popisuje MUDr. Dufek v časopise Československá kriminalistika, 1975, č. 8.

Dále by bylo možné teoreticky uvažovat o polygrafickém testování při **výslechu**, samozřejmě za splnění podmínek platných obecně pro výslech a zároveň za splnění podmínek platných pro fyziodetekční vyšetření. V tomto případě by polygraf registroval dané hodnoty během celého výslechu svědka, obviněného, poškozeného apod., současně by se snímal i jeho hlas. Po skončení vlastního výslechu by bylo provedeno hodnocení obou záznamů a mohly by být vytyčeny všechny sporné a nejasné body ve výpovědi, které by pak byly dalšími postupy ověřovány a objasňovány.

Polygrafické testování by se dalo uplatnit i při provádění **rekognice**, a to bez ohledu na to, zda je poznáván předmět či osoba.

Metoda polygrafického testování by mohla být využita i v případech neúspěšné **konfronatce**. Se souhlasem konfrontovaných osob by mohlo být provedeno polygrafické testování, zaměřené na vyjasnění rozporů ve výpovědích, které se nepodařilo objasnit v průběhu konfronatce.[1]

Dufek konkrétně uvádí, že polygrafického testování za dodržení zákonných norem by bylo možné použít při pátrání po věcech, při poznávání odcizených předmětů, při poznávání zapíraných spolupachatelů, při vylučování osob, které nemají znalosti o konkrétním případu, pří pátrání po tajných úkrytech, při prověřování různých údajů, alibi a předchozích výpovědí, při zjišťování falšovaných listin a dokumentů, při zatajování majetku, vražedné zbraně, při zjišťování pobytu hledané osoby, při vyhledávání další trestné činnosti, při hledání míst spáchané trestné činnosti, při pátrání po nástrojích, jimiž byl spáchán trestný čin apod.

Na závěr této kapitoly je vhodné připomenout si, že výsledek fyziodetekčního vyšetření, ať byl získán při úkonu v rámci operativněpátrací činnosti či v rámci jiných úkonů, má význam a informace jím zprostředkované mají své opodstatnění pouze tehdy, byly – li po celou dobu vyšetřování dodržovány obecné zásady stanovené pro toto vyšetření a také zásady pro tvorbou otázek a dále je – li jeho hodnocení provedeno vzdělaným a zkušeným odborníkem, který sám provedl analýzu a interpretaci grafu, a to vždy po důkladné přípravě samotného vyšetření.

3. Námitky proti používání fyziodetekčních metod

Dosud se objevují v odborném tisku námitky proti používání fyziodetekčního vyšetření. Je pochopitelné, že tento druh vyšetření má i své odpůrce, neboť vše nové, neznámé a nesnadno vysvětlitelné vyvolává nedůvěru, strach a odmítání nejen mezi laickou veřejností, ale i zkušenými odborníky. Tak tomu bylo i v minulosti při rozvoji metod a prostředků dnes běžně používaných v kriminalistické praxi. Většina námitek proti používání fyziodetekčního vyšetření však byla zastánci této metody vyvrácena, neboť tato metoda bezpochyby znamená užitečnost, přínos a prospěch pro oblast činnosti kriminální policie a zavrhnout ji jen na základě nevědeckých a snadno vyvratitelných argumentů by bylo nemístné. Zde jsou uvedeny nejčastěji publikované názory odmítající používání fyziodetekčního

---

[1]) Miškovská, L.: Polygraf: Kriminalistické, psychologické a právní použití. Doktorská dizertace, Praha: Právnická fakulta UK, 2000

vyšetření a argumenty je vyvracející tak, jak je uvádí náš přední odborník na fyziodetekci JUDr. J. Kohout.[1]

Dnes již není na místě námitka nevědeckosti. Věda, technika a výsledky experimentů v této oblasti natolik pokročily kupředu, že není tato námitka na prahu 21. stol. relevantní.

Při vyvracení námitky nespolehlivosti je možno opřít se o tvrzení předního odborníka na fyziodetekční vyšetření J. Widackeho:

> „Žádný důkazní zdroj, žádný důkazní prostředek není nadán a priori zárukou stoprocentní spolehlivosti. Také takové tradiční důkazy, jako je např. písmoznalecká expertiza nebo výpovědi svědků, mohou být ovlivněny omyly, a přesto nikdo nepochybuje o jejich přípustnosti a užitečnosti pro trestní řízení".

K námitce zneužití Kohout uvádí, že odborník pracující s polygrafem v závěrečné Zprávě neuvádí, zda je vyšetřovaná osoba vina či nikoli. O tom, zda je osoba vina či nikoli rozhoduje pouze soud. G. A. Zlobin a S. A. Jani uvádějí na vyvrácení této námitky:

> „Pokud jde o objektivní možnosti využití polygrafu ne v zájmu spravedlnosti, ale k porušování zákonných práv občanů, jak je známo, od nebezpečí, že budou sloužit nezákonným cílům, nejsou ochráněny ani takové tradiční zbraně spravedlnosti, jako jsou výslechy nebo použití zajišťovacích opatření. Společnost má mít k dispozici pro potlačení podobného nebezpečí dostatek spolehlivých právních prostředků. Je jasné, že jakékoliv použití polygrafu a jemu podobných přístrojů vyžaduje velmi podrobnou zákonnou úpravu a využití příslušných forem státní a veřejné kontroly."

Argumentace odpůrců, že fyziodetekční vyšetření zasahuje do práv osoby na svobodu náboženského a politického přesvědčení, příp. že jde o zasahování do intimních oblastí života, je možno odmítnout s odkazem na vypracované zásady pro formulování otázek, ve kterých je stanoven striktní zákaz pokládání takovýchto otázek. V případě, že by i přes tento zákaz otázky tohoto druhu byly položeny, vyšetřovaná osoba má plné právo neodpovídat a pokračování ve vyšetření odmítnout.

Rovněž neobstojí argument, že fyziodetekční vyšetření je pro osobu psychicky velmi náročné a negativně působí na její stav. Fyziodetekční vyšetření trvá v průměru 120 minut, odpovědi na otázky jsou formulovány tak, aby odpověď byla jednoslabičná, tedy ANO – NE. Ve srovnání s několikahodinovým výslechem znamená toto jen malé psychické a fyzické zatížení. Tento názor zastává kromě J. Kohouta také J. Umlauf:

> „Považují-li odpůrci polygrafického vyšetření, které trvá podstatně méně než osmihodinový výslech, za psychický nátlak, za co pak považují opakované několikahodinové výslechy prováděné klasickou formou, kladoucí své nemalé psychické nároky jak na vyšetřovaného, ale i na vyšetřujícího, jak se potom tito odpůrci dívají například na otázku vazby – z tohoto hlediska."

---

[1]) např.: Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328
Kohout, J.: K otázce právní úpravy použití polygrafu. Kriminalistický sborník, 1991, 4, s. 178 - 182

Patrně nejvíce odpůrců se opírá o názor, že použitím polygrafu se zasahuje do práva osoby (podezřelého, obviněného) svobodně se rozhodnout o tom, které skutečnosti uvede a které zamlčí, neboť jsou zjišťovány skutečnosti proti vůli vyšetřované osoby. Ani tento názor však neobstojí. Základním předpokladem realizace fyziodetekčního vyšetření je výslovný souhlas vyšetřované osoby. Souhlas se vyžaduje před zahájením vyšetření a osoba toto stvrzuje svým podpisem. Dalším předpokladem úspěšného vykonání polygrafického vyšetření je aktivní spolupráce vyšetřované osoby s vyšetřovatelem (strpění připevněných snímačů, klidné sezení, odpovídání na otázky apod.), což samo o sobě svědčí o dobrovolné účasti této osoby na tomto vyšetření. Vyšetřovaná osoba může kdykoli během vyšetření vzít svůj souhlas s provedením tohoto vyšetření zpět a požádat o jeho ukončení.

K ochraně práv vyšetřované osoby byly vypracovány konkrétní zásady (viz Kapitola č. IV.1.), které by měly být dodržovány v průběhu každého fyziodetekčního vyšetření.

VII. VYUŽITÍ FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ MIMO OBLAST TRESTNÍHO PRÁVA

První polygrafické přístroje sestrojené v USA byly používány pro účely policie, tehdy měly napomoci odhalování a usvědčování osob podezřelých z podvodů. S rozvojem této oblasti našla metoda polygrafického testování své uplatnění i mimo práci policie. Zejména v USA našla tato metoda své využití i v civilním sektoru, zejm. u soukromých detektivních kanceláří, při přijímání do zaměstnání, při prověřování loajality zaměstnanců, především v bankovnictví a obchodu.[1]

Jeden z názorů na použití polygrafu v soukromoprávní oblasti vyslovil i A. Kryscin. Podle něj by tento přístroj mohl být užitečný při určování sporného otcovství. Podrobněji se k této problematice vyjádřil J. Widacki, který ve svých pracích odkazuje na příklady z americké praxe.[2] Určování otcovství za pomoci polygrafického vyšetření se využívalo převážně v 60. letech. Vzhledem k rozvoji vědy, zejména v oblasti genetiky a analýzy DNA, se domnívám, že použití polygrafu v této oblasti je dnes již překonáno.

Polygrafické vyšetření, jak navrhuje Widacki, je možné použít jako pomocného zařízení při lékařském vyhodnocení, je – li podezření, že pacient simuluje poškození sluchu či zraku (např. za účelem přiznání invalidního důchodu). Obě metody mají obdobný princip, který přibližuje ve své studii Widacki citací případů, které popsal ve své práci z r. 1966 J. R. Ferguson.[2]

„Osobě, která popírala, že vidí, byly předkládány série fotografií, mezi kterými se nalézala i fotografie upoutávající pozornost a vyvolávající silné emoce (např. u muže ženský akt, u ženy fotografie zmrzačeného nebo deformovaného dítěte). Současně s tím byly snímány změny fyziologických hodnot na periferii jejího organismu. Je možno předpokládat, že osoba, která slepotu předstírá, bude na předložené fotografie reagovat změnami fyziologických hodnot, s intenzitou odpovídající síle emočního náboje předložených fotografií.“	„Osobě, která předstírá hluchotu, jsou nasazena sluchátka lékařského stetoskopu, u nichž je uzavřen přívod zvuku k uchu, na které uvedla osoba, že slyší (což ovšem osoba neví), miska stetoskopu působí jako mikrofon. Ve skutečnosti tedy může osoba slyšet pokládané otázky jen uchem, na které údajně neslyší. V této situaci by sice stačila verbální reakce osoby na pokládanou otázku, což by dokazovalo, že ji osoba slyšela. Při odhalení triku s přívodem zvuku do „neslyšícího“ ucha by však změna hodnot fyziologických reakcí ukázala, že osoba pokládané otázky slyší, i když na ně verbálně nereaguje “

Obdobný experiment uskutečnil roku 1976 na Jagellonské univerzitě J. Widacki. Cílem tohoto experimentu bylo ověření registrace čichového vjemu pomocí polygrafu.[1]

---

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

[2]) Kohout, J., Vraná, J.: Detektor lži trochu jinak. Kriminalistický sborník, 1995, 3, s. 105 – 109

„Vyšetřovaná osoba měla na očích nasazené neprůhledné brýle (za účelem eliminace zrakových vjemů) a na uších sluchátka, aby se vyloučila možnost působení nežádoucích zvukových podnětů. Úkolem osoby po připojení snímačů polygrafu bylo sedět klidně a soustředit se. Poté k nosu osoby přiblížil zkumavku s tekutinou výrazného hnilobného pachu (ale ne dráždivého). Téměř okamžitě byly sledovány prudké změny v záznamu snímaného kožního odporu a rovněž změny v záznamu frekvence dechu. Po odeznění těchto reakcí dal k nosu vyšetřované osoby zkumavku s parfémem velice příjemné vůně. Také zde bylo možno v záznamu kožního odporu pozorovat velmi výrazné změny. Zkoušku opakoval s několika osobami vždy se stejným účinkem."

V praxi jistě využitelnější by mohlo být polygrafické testování za účelem odhalení simulace jen těžko zjistitelných fyzických poškození těla u osob, které by tímto tvrzením chtěly získat finanční odškodnění. Widacki ve své práci z roku 1981 uvádí konkrétní případ s výsledkem, který se prakticky shodoval s vyšetřením osob podezřelých ze spáchání závažného trestného činu. Kritické otázky pokládané těmto osobám zněly:[1]

- ✓ „Míval jste již před nehodou silné bolesti hlavy?"
- ✓ „Co se týče bolestí hlavy, které uvádíte, odpovídal jste lékařům pravdu?"

Našli bychom jistě i další oblasti běžného života, ve kterých by bylo možné využít výsledků polygrafického vyšetření, přestože jeho použití v těchto směrech nebylo experimentátory zdaleka předpokládáno. Jednu z možností, jak polygrafu využít, nabízí i tato anekdota z internetu.

Obr. č. 6
Anekdota z internetu

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

VIII. POSTAVENÍ METODY FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V PRÁVNÍM SYSTÉMU ČR

Nejen v zahraničí, ale i u nás v České republice, probíhala a stále ještě probíhá diskuze o postavení metody fyziodetekčního vyšetření v systému trestního řízení a o jeho důkazních aspektech. Jednoznačně se k této problematice vyjádřil v první polovině 90. let Nejvyšší soud v Brně. V usnesení ze dne 25.3.1992, sp. zn. 6 To 12/92, m.j. uvedl, že **výsledky vyšetření na tzv. detektoru lži nemůže soud použít jako důkaz při rozhodování v trestní věci**. Výňatek z odůvodnění tohoto usnesení:

> „Výsledky vyšetření na tzv. detektoru lži nelze použít v trestním řízení jako důkaz. Soud prvého stupně sice poukazuje na ustanovení § 89 odst. 2 tr.ř., podle něhož za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci. Toto ustanovení však neplatí bez výhrad, nehledě k tomu, že směšuje pojem důkaz a důkazní prostředek. Trestní řád totiž v některých dalších ustanoveních, jež jsou ve vztahu k citovanému ustanovení ustanoveními speciálními, stanoví, že některé úkony nelze jako důkaz použít (viz § 158 odst. 3, § 211 odst. 2 - 4 tr.ř.), resp. pro zjištění některých skutečností připouští jen určité důkazní prostředky a tuto proceduru přesně vymezuje – viz ustanovení hlavy páté tr. ř. Podstatou vyšetření na tzv. detektoru lži je výslech obviněného ke skutečnostem, které se více či méně týkají trestného činu. V trestním řízení však lze použít jen ty poznatky, které obviněný poskytl v souladu s ustanovením § 91 a násl. tr. ř., což v případě vyšetření na tzv. detektoru lži splněno není.
> Procesním důsledkem závěru, že výsledek vyšetření na tzv. detektoru lži nelze považovat za důkaz podle trestního řádu, je okolnost, že k takovému výsledku vyšetření nemůže soud přihlížet ve svém rozhodování.“

Taková situace, že soudy k výsledkům fyziodetekčního vyšetření nepřihlížejí jako k důkazu, panuje dosud. Změna jejich rozhodovací praxe v této oblasti by musela být zřejmě vyvolána změnou trestního řádu, resp. příslušných ustanovení o dokazování, což pravděpodobně nelze v brzké době očekávat.

V platném trestním řádu, tedy zákonu č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů, je dokazování upraveno v hlavě páté, obecně v. **§ 89 odst. 2**. Ten stanoví, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu. Jak podotýká Nejvyšší soud v citovaném usnesení, v trestním řádu není rozlišen pojem důkazu a důkazního prostředku. Jak uvádí Fenyk[1], je třeba rozumět důkazním prostředkem zdroj, z něhož orgán činný v trestním řízení důkazy čerpá (výpovědi osob, věci). Důkazem je informace plynoucí z procesních úkonů, jímž se obecně orgán činný v trestním řízení přesvědčuje o skutečnosti důležité buď pro rozhodnutí ve věci nebo pro správný postup v trestním procesu. Předmětem důkazu je pak okolnost důležitá pro trestní řízení, která má být zjištěna a na níž zpravidla přímo nebo nepřímo závisí rozhodnutí ve věci samé. Účelem dokazování je rekonstruovat skutečnost z minulosti tak, aby naše poznání skutečnosti bylo jejím správným

[1]) Císařová, D., Fenyk, J. a kol.: Trestní právo procesní. 3. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 288 - 321

odrazem. Je to tedy zjištění pravdy, takové, která je ve shodě se skutečností. Hodnocením důkazů je závěrečný rozumový a myšlenkový postup, kterým se hodnotí závažnost, zákonnost a pravdivost důkazu.

Odborníci na fyziodetekci se domnívají, že i přes stávající odmítavé stanovisko soudů připustit výsledek fyziodetekčního vyšetření jako jeden z důkazů, by bylo možné začlenit jej do procesu dokazování. Základem pro diskusi, na jaké místo zařadit výsledek fyziodetekčního vyšetření v soudním řízení v procesu dokazování, která by vycházela z platného trestního řádu, je právě zmiňovaný a citovaný § 89 odst. 2 tr. ř. Z použití výrazu „zejména" lze dovodit, že výčet těchto důkazů není konečný a uzavřený, bylo by tedy možno předpokládat i jeho případné rozšíření. Jak odborníci uvádějí, extenzivním výkladem by tedy bylo možno dovodit, že výsledek polygrafického vyšetření by bylo možné použít i jako jeden z možných důkazů.[1] Taková situace by si však vyžádala přesnou právní úpravu definice, způsobu a formy provedení polygrafického vyšetření. Nová formulace ustanovení § 89 odst. 2 by vzhledem k současnému příkladmému výčtu nutná nebyla.

Odborníci se v tisku (zejm. na stránkách Kriminalistického sborníku) již zabývali případnou formou výsledku fyziodetekčního vyšetření, byl – li by použit jako důkaz v řízení před soudem.

Mjr. Malý[2] se domnívá, že není žádná překážka, aby Zpráva o přípravě, provedení a vyhodnocení fyziodetekčního vyšetření (dále jen Zpráva) nemohla mít hodnotu odborného vyjádření ve smyslu § 105 odst. 1 tr. ř., které je listinným důkazem, podobajícím se svou povahou znaleckému posudku. Výsledek vyšetření by tvořil součást vyšetřovacího spisu. V souvislosti s novelou ustanovení trestního řádu o odborném vyjádření se domnívám, že by v současné době odborné vyjádření nebylo dostačující. Zmíněná novela (zákon č. 265/2001 Sb.) trestního řádu podmínila použití odborného vyjádření jednoduchostí, resp. nikoli složitostí, posuzované odborné otázky. Pro posouzení otázky složitější, jak stanoví druhá věta § 105 odst. 1 tr. ř., se přibere znalec. Dle mého názoru dosáhnutí objektivního výsledku fyziodetekčního vyšetření je natolik složitou otázkou, náročnou jak na dobu přípravy, na odborné znalosti vyšetřujícího pracovníka, tak na znalost případu, jehož se vyšetření týká, že by bylo na místě, uvažovalo – li by se o důkazní hodnotě výsledku vyšetření, pro tyto případy přibrat znalce z oboru fyziodetekce.

Kpt. Krejčí[3] navrhuje, že by problém začlenění metody fyziodetekce do procesu dokazování mohl být vyřešen tím, že postupem podle § 110 tr. ř. per analogiam, by se mohlo v případě Zprávy jednat o posudek ústavu. Krejčí také ve svém diskuzním příspěvku uvádí, jak by se mělo konkrétně postupovat. Obviněný by byl písemně poučen o podstatě použití metody fyziodetekce a o základních zásadách tohoto vyšetření. Poté by následovala příprava vyšetření, které by se zúčastnil i vyšetřovatel, pak by následovalo vlastní vyšetření. O provedeném vyšetření by byl sepsán protokol podle § 55 tr. ř. Na závěr by byl spolu se Zprávou předložen i program tohoto vyšetření. Výsledek fyziodetekčního vyšetření spolu s výsledkem psychiatricko-psychologického znaleckého zkoumání obviněného by bylo dle jeho názoru poté možno použít subsidiárně jako listinného důkazu, který svým obsahem potvrzuje či nikoli, zda obviněný skutek spáchal a jaká byla jeho pohnutka. Zprávu by bylo možné použít jako důkaz, avšak nikoli jako důkaz jediný, vždy v porovnání s psychiatricko-psychologickým vyšetřením obviněného a se skutečnostmi zjištěnými v rámci vyšetřování.

---

[1]) např.: Kohout, J., Vraná, J.: Detektor lži – fyziodetekční vyšetření. Bulletin advokacie. 1995, 5, s. 33 – 48
Kohout, J.: K otázce právní úpravy použití polygrafu. Kriminalistický sborník, 1991, 4, s. 178 – 182

[2]) Malý, K.: K problematice využívání fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1993, 5, s. 236 - 237

[3]) Krejčí, Z.: Polygraf. Kriminalistický sborník, 1993, 10, s. 471 - 473

Aby mohlo být výsledků fyziodetekčního vyšetření užito jako podpůrného listinného důkazu ve formě znaleckého posudku (ústavu), vypracoval Krejčí zásady, kterými by se bylo nutné řídit:[1]

1) O použití metody rozhodne orgán činný v trestním řízení usnesením, proti němuž je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.
2) Jedná se o závažné případy trestné činnosti.
3) Vyšetřovaná osoba bude řádně a písemně poučena o principech použití metody fyziodetekce, o způsobu vyšetření a jeho vyhodnocení a písemně potvrdí, že se vyšetření podrobuje dobrovolně.
4) Vyšetřovaná osoba má právo na přítomnost svého obhájce.
5) Po vyšetření se sepíše protokol o vyšetřovacím úkonu ve smyslu § 55 tr. ř.
6) Postupuje se ve smyslu ustanovení trestního řádu týkajícího se výslechu obviněného.
7) Závěry zprávy o vyšetření metodou fyziodetekce budou hodnoceny na základě zásady volného hodnocení důkazů orgánů činných v trestním řízení.

U některých odborníků, jak uvádejí Kohout a Vraná[2] je možné setkat se s názorem, že fyziodetekční vyšetření je možné posuzovat jako zvláštní formu výslechu, k čemuž vede i fakt, že během obou úkonů jsou od vyšetřované osoby získávány určité informace, které se týkají objasňovaného trestného činu nebo události. Mezi oběma úkony je možno najít určitou paralelu, ale i zásadní **rozdíly**:

- Výslech je souvislým vylíčením děje nebo situace vyslýchanou osobou, poté následuje část ve formě dialogu. **X** Vlastní fyziodetekční vyšetření probíhá celé ve formě dialogu vyšetřující osoby a vyšetřovaného. (O tom, jaké typy otázek jsou pokládány viz kapitola III.1.). S otázkami je osoba předem seznámena.
- Během výslechu je zakázáno pokládat otázky kapciózní a sugestivní (§ 93 odst. 3 tr. ř.). **X** Testové otázky, které jsou pokládány v průběhu fyziodetekčního vyšetření, však mají obě tyto vlastnosti.
- Nepravdivá výpověď svědka při výslechu je sankcionována v trestném činu křivé výpovědi. **X** Takovou sankci však v případě fyziodetekčního vyšetření není možno aplikovat, nejedná se o procesní úkon, zde je osoba (nejen) v postavení svědka pouze vyzvána, aby vypovídala pravdu.
- Podpis vyslýchaného na protokolu o výslechu ověřuje správnost obsahu. **X** Podpis na záznamovém papíru, na kterém jsou v průběhu fyziodetekčního vyšetření registrovány reakce vyšetřované osoby, pouze stvrzuje, že uvedený záznam byl pořízen při tomto vyšetření.
- Výslech může dle trestního řádu provádět pouze orgán činný v trestním řízení. **X** Fyziodetekční vyšetření připravuje a provádí pracovník specializovaného pracoviště fyziodetekce KÚ Praha. (Vyšetřovatel jako orgán činný v trestním řízení obvykle nedisponuje takovými znalostmi, aby toto vyšetření mohl provádět sám, to se týká nejen odborných znalostí – sestavení osnovy vyšetření, volba testů, formulace otázek, znalostí pro vyhodnocení grafického záznamu – ale i technických znalostí o přístroji.)

---

[1]) Krejčí, Z.: Polygraf. Kriminalistický sborník, 1993, 10, s. 471 - 473
[2]) Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a důkazní prostředek. Kriminalistický sborník, 1994, č. 2, s. 64 - 68

Oba jmenovaní odborníci se s názorem, že by na fyziodetekční vyšetření mohlo být nahlíženo jako na zvláštní formu výslechu, neztotožňují. Hlavním důvodem je právě fakt, že fyziodetekční vyšetření není prováděno orgánem činným v trestním řízení. Východisko spatřují v tom, že vyšetřovatel provádějící výslech by přizval k výslechu znalce – specialistu v oboru fyziodetekce, aby provedl fyziodetekční vyšetření jako úkon podpůrný k výslechu. S touto alternativou – začlenit fyziodetekční vyšetření do průběhu výslechu – se shodují i někteří další odborníci (např. maďarský specialista Kertézs)[1]. Zpráva by měla formu protokolu, jehož obsahem by byl i průběh vyšetření, poučení a instrukce poskytnuté osobě, testové otázky včetně odpovědí, popis způsobů použitých k snímání a registrování hodnot fyziologických změn, metody jejich hodnocení a formulací zjištěných výsledků. Ke Zprávě by měl být přiložen i záznam polygrafu a hlasového analyzátoru s vyznačením konkrétních kritických otázek a reakcí na ně.

S tímto názorem se ztotožňuje také Widacki[1]. Polygrafické vyšetřování má být dle jeho názoru považováno jednak za cenné a užitečné doplnění výslechu, jednak za jeho integrální část (v počáteč. fázi tr. procesu), zvláště může eliminovat podezřelé. Výjimečně může být toto vyšetřování také prováděno jako samostatná expertiza s tím, že její provedení není možné vždy. Vyšetřování může být také prováděno jako součást jiné důkazní činnosti nebo jiné expertizy (např. psychologické).

Malý[2] se domnívá, že samostatné fyziodetekční vyšetření nikdy nebude a asi by ani nemělo sloužit jako jediný důkaz k usvědčení pachatele.

Poslední slovo při hodnocení důkazů však má vždy soud v hlavním líčení. Ten jediný může posuzovat, který důkaz pro své rozhodnutí přijme a který nikoli a z jakého důvodu.

---

[1]) Widacki, J.: K problematice uplatnění polygrafu při praktickém vyšetřování v Polsku. Československá kriminalistika, 1974, 2, s. 127 - 131

[2]) Malý, K.: Využití fyziodetekčního vyšetření jako důkazu v trestním řízení. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 468 – 471

IX. POSTAVENÍ METODY FYZIODETEKČNÍHO VYŠETŘENÍ V ZAHRANIČNÍCH PRÁVNÍCH SYSTÉMECH

Pro zpracování této kapitoly bylo čerpáno především ze statí publikovaných JUDr. Kohoutem a JUDr. Vranou v odborných tiskovinách.[1]

1. USA

Problematika polygrafu je pravděpodobně nejvíce a nepodrobněji rozpracována v USA, kde se polygraf používá nejdéle a nejčastěji. Počet provedených vyšetření se zde odhaduje až na 1.000.000 ročně. Fyziodetekční vyšetření se zde provádí nejen pro účely policie, armády a CIA, ale i v civilním sektoru. Používání polygrafu v civilním sektoru (soukromé detektivní kanceláře, přijímání a prověřování poctivosti zaměstnanců) vedlo v minulosti k rozpoutání kampaně proti používání této metody. Výsledkem bylo šetření, které prováděla podkomise Sněmovny reprezentantů Kongresu USA v letech 1964 - 65. V souvislosti s touto kampaní byla definována právní omezení použití polygrafu, zejm. z hlediska oprávnění soukromých osob provádět polygrafická vyšetření, byly vymezeny případy, ve kterých smí být polygrafu použito. V oblasti objasňování trestné činnosti zde nebylo použití polygrafických testů nijak omezeno a z diskuzí bylo zcela vyloučeno.

Výsledek tohoto šetření se promítl i do právních úprav některých států. Např. stát **Delaware** v zákoně z r. 1966 upravuje problematiku používání polygrafu tak, že zaměstnavateli je zakázáno nutit budoucího nebo současného zaměstnance podrobit se vyšetření na polygrafu pod sankcí pokuty 500 USD nebo 90 dnů vězení, může však toto vyšetření vyžadovat nebo navrhnout. Zákon dále uvádí, že polygrafu mohou bez omezení používat instituce prosazování zákona. Obdobná zákonná úprava zakazující nutit zaměstnance podrobit se vyšetření na polygrafu byla přijata i v **Pennsylvanii** r. 1969, přičemž polygrafické testování je dovoleno bez omezení institucím prosazování veřejného práva. Také doplněk zákona ve státě **Massachusetts** z r. 1973 upravuje vyšetření polygrafem shodně a povoluje jej pouze institucím prosazování zákona. Obdobné právní úpravy lze nalézt i v některých dalších státech.

Praxe amerických soudů je nejednotná. Některé odmítají použití polygrafického vyšetření jako důkazu pro soudní řízení. Současně však uvádějí, že informace získané pomocí polygrafu jsou velmi užitečné a cenné v rámci policejního vyšetřování, při vyhledávání stop a dalších skutečností, které se později mohou stát důkazem. Některé soudy výsledek polygrafického vyšetření jako důkazu připouštějí, nikoli však jako důkaz jediný, ale pouze v řadě dalších důkazů. Jiné soudy výsledek vyšetření ve smyslu důkazu striktně odmítají. Důvody jsou různé – nedostatečné vědecké pojetí metody, přijetí výsledku by bylo pro porotu příliš sugestivní apod. Přípustnost polygrafického vyšetření jako důkazu v konkrétním případě tedy záleží na úvaze soudu.

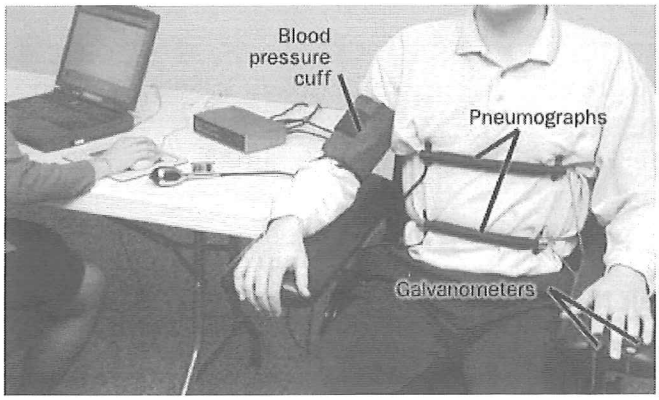
Poprvé byl výsledek polygrafického testování nabídnut v USA jako důkaz obhajobou v odvolacím řízení soudu pro District of Columbia v případu Fryeho. Výsledek polygrafického vyšetření byl pro obžalovaného příznivý. Soud však prohlásil, že výsledky uvedených testů nemohou být uznány jako důkazy a Fryeho odsoudil. V době, kdy již vykonával odsouzený trest, byl odhalen a usvědčen skutečný pachatel případu. Roku 1938 newyorský soud dovolil použití výsledků polygrafického testování obžalovaného jako důkazu. Vyšetření bylo navrženo

---

[1]) např.: Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362
Kohout, J., Vraná, J.: Detektor lži – fyziodetekční vyšetření. Bulletin advokacie. 1995, 5, s. 33 – 48

obhajobou a žalobce neprotestoval. Tak došlo k zavedení praxe přípustnosti výsledku vyšetření jako důkazu po předchozím souhlasu všech stran. Další kauzou, kterou ve stručnosti popisuje Kohout a Vraná, je případ z r. 1948, kdy odvolací soud v Kalifornii připustil jako důkaz polygrafické vyšetření. Výsledek byl vyhodnocen jako nepříznivý pro obžalovaného, rozsudek byl potvrzen i přes protesty obhajoby, která chtěla vzít svůj souhlas s polygrafickým vyšetřením zpět. Např. Nejvyšší soud v Los Angeles roku 1972 rozhodl tak, že usnesení soudu, kterým se odmítá polygrafické vyšetření, by mělo být znovu přezkoumáno a mělo by být vzato do úvahy , že tato technika je vědci uznávána jako metoda odhalování neupřímnosti, které dávají více než 90% jistotu. Na využívání polygrafu jako důkazu měla vliv i kauza Mirandy a interpretace Pátého dodatku k Ústavě USA. Důkaz lze připustit tehdy, je – li vyšetřovaný poučen o svých právech a s vyšetřením souhlasí. V praxi, jak již bylo uvedeno, je zavedena zvyklost, že s vyšetřením musí souhlasit obhajoba i obžaloba.

Obr. č. 7:
Nejmodernější vybavení pro polygrafické vyšetření a způsob upevnění jeho snímačů používané např. v USA

2. Japonsko

Jak uvádějí Kohout a Vraná[1], polygrafické testování se v Japonsku provádí již od roku 1956. Asi 90% vyšetření provádí policie při objasňování zejména závažné násilné trestné činnosti. Zbývající část z celkového počtu vyšetření je prováděna armádou, poštovním vyšetřovacím úřadem a úřadem ochrany železnic. Polygrafické testování pro soukromé účely je v Japonsku zakázáno. Důkazní přípustnost polygrafického vyšetření je i v Japonsku nazírána rozdílně. Polygrafické vyšetření jako důkaz uznává většina soudů, avšak jako jeden z řetězu důkazů dalších. Japonsko je po USA druhým největším výrobcem polygrafů.

3. Maďarsko

V Maďarsku se v odborných bezpečnostních publikacích objevují příspěvky o polygrafu od poloviny 80. let. Výsledky polygrafického vyšetření jsou zde považovány za podpůrné prostředky vyšetřování. Z toho je možné usoudit, že je polygrafu používáno v přípravném řízení. Polygrafické vyšetření bylo dílčím způsobem upraveno v nařízení ministra vnitra č. 40/1987, o vyšetřování trestné činnosti orgány bezpečnosti, ve kterém se uvádí, že při vyšetřování zejm. trestných činů proti životu je možno se souhlasem osoby nařídit i přístrojové – tím je myšleno polygrafické – vyšetření. Toto nařízení zahrnuje polygrafické testování mezi důkazní prostředky nikoli přímo, ale extenzivním výkladem. Maďarský trestní řád ve výčtu důkazních prostředků používá slovo „zejména", což naznačuje, že se jedná o výčet příkladmý, otevřený. Nařízení zahrnuje mezi důkazní prostředky také shromažďování údajů a pozorování, tj. i takové metody, které mají jen zprostředkující funkci v procesu dokazování a je možno je zařadit mezi operativněpátrací úkony a opatření, vzhledem k tomu, že poskytují takové informace, pomocí nichž je možno opatřit důkaz. Dle názoru maďarských odborníků je možné konstatovat, že polygrafické vyšetření je možno uskutečnit pouze v přípravném řízení, avšak to nevylučuje možnost jeho hodnocení v průběhu soudního řízení. Musí být však hodnoceno stejně jako jakýkoli jiný důkaz, neboť předem není stanovena jejich důkazní hodnota.[1]

4. Polsko

Polygrafické experimentování a vyšetřování má v Polsku poměrně dlouhou tradici. O používání a názorech na fyziodetekční vyšetření v polské kriminalistické praxi bylo několikrát publikováno v Kriminalistickém sborníku jak JUDr. Kohoutem, tak i polským odborníkem na fyziodetekci Janem Widackim. Kohout uvádí,[1] že polygraf byl v Polsku používán již v meziválečném období, kdy byl majetkem Státního institutu psychologické hygieny ve Varšavě. Používán byl prý k psychologickým zkoumáním, k objasňování trestné činnosti tehdy ještě nesloužil, přestože jeho použití k těmto účelům bylo v Polsku již známo. S postupem vývoje se názory na tuto metodu měnily, až bylo konstatováno, že je – li tento přístroj v rukách odborníka (zkušeného psychologa), je možné se na tuto metodu spolehnout. První případy, ve kterých bylo polygrafického testování využito v soudním řízení se objevily v 60. letech Jednalo se o tzv. Olštýnský případ (1963), ve kterém byl vyšetřován trestný čin vraždy, a případ Lubelský (1964), ve kterém byla vyšetřována majetková trestná činnost. V obou případech byly výsledky polygrafického testování přijaty soudem jako důkaz a přispěly k odsouzení pachatelů.

---

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

Oba případy vyvolaly diskuzi na toto téma a iniciovaly rozvoj výzkumu v oblasti fyziodetekce. Polští odborníci navázali styky i se zahraničními institucemi zabývajícími se experimenty v této oblasti, m.j. i s katedrou kriminalistiky PF UK. Odborníci na oblast fyziodetekce, kriminalisté, prokurátoři i soudy byli v názorech na polygrafické vyšetření stále nejednotní. Roku 1976 Nejvyšší soud v Polsku sice připustil používání polygrafu, ale zároveň konstatoval, že polygrafické vyšetření má pouze podpůrný charakter a jeho výsledek nemá povahu samostatného důkazu. Roku 1980 se Nejvyšší soud v Polsku vyjádřil kladně, když rozhodl, že použití polygrafu je třeba považovat za přibrání znalce a výsledek vyšetření přijímat jako každý jiný důkaz podléhající volnému hodnocení důkazů soudem. Avšak v současnosti platný polský trestní řád (Kodeks postempowania karnego Dz.u.97.89.155) použití polygrafických metod zakazuje. Tento zákaz lze dovodit konkrétně z (článku) Art.171 § 5 bod 2. Ve srovnání s ostatními evropskými státy je toto ustanovení zcela ojedinělé.

O případu Olštýnském, (převzato z Kriminalistického sborníku, 1992, č. 4)	**O Lubelském případu** (převzato z Kriminalistického sborníku, 1992, č. 4)
„Z trestného činu vraždy bylo podezříváno několik osob současně přítomných na místě činu. V průběhu soudního jednání rozhodl vyšetřující prokurátor přizvat znalce z oboru kriminalistiky, aby provedl ověření pravdivosti výpovědí podezřelých. Posudek podaný znalcem po vyšetření na polygrafu označoval jednoznačně jednoho z podezřelých za pachatele vraždy. Soud tento znalecký posudek přijal jako důkaz, přes protesty a stížnosti obžalovaného, a ve zdůvodnění odsuzujícího rozsudku uvedl, že „metoda verifikačního zkoumání je metodou vědeckou a nelze ji opomenout jen proto, že dosud u nás nebyla používána. Konečně výsledky verifikačního zkoumání v tomto konkrétním případě jsou shodné s jinými citovanými důkazy a jsou jen jedním z množství důkazů". Nejvyšší soud rozsudek potvrdil a tím připustil, že v tomto důkazu a jeho použití nedošlo k narušení procesních zásad."	„Tento případ se týkal majetkové trestné činnosti se škodou přesahující 10 mil. Zlotých. Soud první instance vynesl odsuzující rozsudek, který Nejvyšší soud zrušil a případ vrátil zpět k projednání Krajského soudu v Lublinu. V tomto stadiu obhajoba obviněných navrhla mimo jiné přibrat znalce z oboru psychologie a kriminologie. Psychologické vyšetření bylo provedeno s použitím přístroje variografu. Výsledek vyšetření byl předložen soudu, který jej odmítl jako důkaz, ať již v prospěch či v neprospěch obžalovaných. Ve zdůvodnění rozsudku soud uvedl, že zkoumání tohoto druhu nebylo dosud v Polsku použito a je nutné je považovat za určitý druh experimentu, jejichž hodnota nebyla zatím potvrzena. Není možno ověřit, zda okolnosti týkající se způsobu, jímž bylo vyšetření obou obviněných provedeno, jsou pravdivé, či ne, neboť v místnosti, kde se vyšetření provádí, smí být pouze vyšetřovaná osoba a vyšetřující."

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

5.Německo

Experimentální využívání polygrafu v Německu má své počátky ve dvacátých letech minulého století. I přes veškeré zkušenosti i s polygrafy vlastní výroby nebyl tento prostředek zaveden trvale do praxe. O zákazu používání polygrafu jak v trestním řízení tak v přípravném řízení, a to i dá – li vyšetřovaný souhlas, rozhodl Nejvyšší spolkový soud r. 1954. Rozhodnutí bylo zdůvodněno tím, že používání polygrafu porušuje ústavu, konkrétně článek 1, v tom směru, že narušuje svobodu rozhodování vyšetřované osoby. Rozhodnutí vyvolalo ve veřejnosti velkou diskusi a ovlivnilo také praxi těch zemí, které se nacházely ve sféře vlivu doktríny německého práva.[1]

O nevhodnosti fyziodetekčního vyšetření jako důkazního prostředku se v nejnovější době vyjádřil i Spolkový soudní dvůr (BGH) v rozsudku z 24.6.2003 – VI ZR 327/02 (Vrchní zemský soud Hamm). V uvedeném rozsudku je konstatováno, že na základě judikatury trestních senátů Spolkového soudního dvora je i pro občanskoprávní řízení na úrovni nejvyššího soudu stanoveno, že polygrafické vyšetření prostřednictvím kontrolních otázek – v každém případě, jestliže osoba vedoucí důkaz již v okamžiku provádění testu věděla o výsledcích vyšetřování – a také prostřednictvím testu zkoumajícího znalost okolností činu je zcela nevhodným důkazním prostředkem ve smyslu § 244 III StPO. Tato metoda je nevhodná, neboť se nejedná o metodu, kterou by významné odborné kruhy všeobecně a jednoznačně hodnotily jako správnou a spolehlivou. Nemá proto v žádném případě důkazní hodnotu. Fungování metody zkoumání znalostí okolností činu nutně předpokládá, že před jejím prováděním nejsou obviněnému známy podrobnosti o činu navrhované jako odpovědi, protože v opačném případě lze očekávat, že i osoba, která není pachatelem, bude reagovat jakoby se znalostí okolností činu. Z toho plyne, že tato vyšetřovací metoda je ve smyslu § 244 III 2 Alt. 4 StPO zcela nevhodná, pokud se obviněný již seznámil s obviněním, které proti němu bylo vzneseno, a s ním souvisejícími výsledky vyšetřování. S ohledem na předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu, ve kterých se soud vyjádřil k fyziodetekčnímu vyšetření a jeho validitě, za tím účelem nechal vypracovat i tři vědecké posudky o psychofyziologickém hodnocení výpovědi, odmítl v této konkrétní kauze soud použití výsledků fyziodetekčního vyšetření jako důkazu i v občanskoprávním řízení. Soud uvedl, že není důvod, proč by se v občanskoprávním řízení mělo dojít k jinému výsledku, neboť i zde se kladou na vhodnost důkazního prostředku stejné požadavky jako v řízení trestním.[2]

---

[1]) Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

[2]) Šourková, A.: SRN - Spolkový soudní dvůr: Detektor lži nemá v občanskoprávním řízení důkazní hodnotu. Právní rozhledy, 2004, 1, s. 45 – 46

6. Ostatní státy

Pod vlivem německé právní úpravy fyziodetekčního vyšetření, bylo polygrafické testování zakázáno také v Rakousku. Polygrafické testování není přípustné ani ve většině států Skandinávie. Ve Švýcarsku se lze setkat s nejednotným názorem na tuto problematiku, lze nalézt výroky soudů, které toto vyšetření vylučují z řady důkazů, stejně tak i s takovými, které polygrafické vyšetření připouštějí a přiznávají jim důkazní hodnotu. Ve Francii a Nizozemí není použití polygrafu upraveno K polygrafickému vyšetřování dochází také v Izraeli, Kanadě a Mexiku a dalších zemích, avšak informace z této oblasti jsou prakticky nedostupné. Lze předpokládat, že polygrafické metody jistě používají armády a státní bezpečnosti a výzvědné služby mnoha států. Bohaté zkušenosti s použitím polygrafu mají pravděpodobně speciální jednotky ozbrojených složek Izraele i dalších arabských států. V minulosti byly polygrafické metody m.j. používány také ruskou KGB. Polygrafický výzkum zde byl údajně koncentrován v Krasnodaru a podléhal utajení.[1]

---

[1]) Vymětal, Š.: Polygraf. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta UK, 2000

ZÁVĚR

Z kriminalistické praxe vyplývá, že polygrafické vyšetření, resp. vyšetření fyziodetekční, je užitečnou metodou sloužící potřebám operativněpátrací činnosti policie. Odbornou veřejností je zřejmě nejčastěji diskutována otázka možnosti použití výsledku fyziodetekčního vyšetření jako důkazu v řízení před soudem. I přes negativní stanovisko Nejvyššího soudu ČR vyjádřené v judikátu č. 8/1993 Sb. rozh. tr., že výsledky vyšetření na tzv. detektoru lži nemůže soud použít jako důkaz při rozhodování v trestní věci, se domnívám, že platnost a použitelnost této metody je dána právě její užitečností, která je v rámci vyhledávání důkazů prokázaná. O užitečnosti této metody svědčí i vzrůstající tendence počtu prováděných vyšetření.

V současné době v krminalistické praxi PČR převyšuje poptávka po fyziodetekčním vyšetření jeho nabídku. To je zapřičiněno jednak dobrými zkušenostmi policie s praktickou a účinnou využitelností výsledků provedených vyšetření, jednak zvýšením publicity této metody, zejména v 90. letech 20. století, a v neposlední řadě i malým pracovním týmem, který zajišťuje realizaci fyziodetekčního vyšetření. Vzhledem k těmto okolnostem je čekací doba na jedno vyšetření poměrně dlouhá, což může negativně ovlivnit validitu výsledků vyšetření. Navíc se v důsledku personálního omezení nedostává čas na hlubší a kontinuální výzkum, vedení statistik a minimální je i zpětná vazba výsledku fyziodetekčního výšetření na výsledek toho konkrétního trestního řízení. Informace o tom, jak který konkrétní případ, pro jehož potřeby bylo provedeno fyziodetekční vyšetření, „dopadl", je založena zejména na osobních kontaktech.

I přes všechna tato úskalí se v České republice tato metoda celkem úspěšně využívá v praxi již více než 20 let a je plnohodnotnou součástí policejní činnosti v rámci boje s nárůstem kriminality, zejména násilných trestných činů. Fyziodetekční metoda je použitlná nezávisle na druhu vyšetřovaného trestného činu, charakter jejího použití se u jednotlivých druhů trestných činů nemění, metodika tohoto vyšetření je teorií podrobně rozpracována a ověřena dlouholetými experimenty. Zavedení této metody, napomáhající ve vyhledávání a objasňování trestných činů, do kriminalistické praxe je zcela v souladu s účelem a smyslem trestního práva a kriminalistiky, jež jsou m.j. spatřovány v ochraně společnosti před trestnými činy, a to za využití nových vědeckých poznatků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

Brabec, F.: Perspektivy využití polygrafického experimentu (vyšetření) v systému operativněpátrací činnosti kriminální služby VB. Československá kriminalistika, 1981, 2, s. 165 - 170

Brabec, F.: Využití fyziodetekce při prověrce operativněpátracích verzí. Československá kriminalistika, 1983, 4, s. 357 - 363

Císařová, D., Fenyk, J. a kol.: Trestní právo procesní. 3. vydání. Praha: Linde 2004, s. 288 - 321

Čech, J.: Detektor lži – realita či mýtus. In: Němec, M. (ed.): Kriminalistika na prahu XXI. Století. Praha: Policejní akademie ČR, 2002

Čírtková, L.: Forenzní psycholgie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004

Dufek, M.: K problematice emocí se zaměřením ke kriminalistice. Československá kriminalistika, 1973, 4, s. 267 - 276

Dufek, M.: K problematice využití polygrafických metod vyšetřování v kriminalistice. Kriminalistický sborník, 1971, 10, s. 623 - 635

Dufek, M.: Příspěvek k problematice polygrafického vyšetřování. Československá kriminalistika, 1969, 2, s. 139 - 143

Dufek, M., Válková, V., Widacki, J., Vraná, J.: K některým otázkám problematiky polygrafického vyšetřování. Československá kriminalistika, 1975, 2, s. 284 – 306

Groß, H., Geerds, F.: Handbuch der Kriminalistik. Berlin: J.schweitzer verlag, 1978

Hanausek, T.: Místo polygrafu v kriminalistice, Československá kriminalistika, 1977, 4, s. 310 – 318

Hunt, M.: Dějiny psychologie. Praha: Portál, 2000

Churáň, M. a kol.: Encyklopedie špionáže. Praha: Libri, 2000

Jelínek, J., Sovák, Z.: Trestní zákon a trestní řád, poznámkové vydání s judikaturou. Praha: Linde, 2003

Kohout, J.: Co je to fyziodetekce?. Kriminalistický sborník, 1990, 8 - 9, s. 323 - 328

Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225

Kohout, J.: K otázce právní úpravy použití polygrafu. Kriminalistický sborník, 1991, 4, s. 178 - 182

Kohout, J., Dohnalová, Z.: Fyziodetekční vyšetření – jeho vyžádání a použití, Kriminalistický sborník, 2000, 2, s. 27 - 30

Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a policejní praxe. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 476 - 485

Kohout, J., Vraná, J.: Několik poznámek k postavení fyziodetekčního vyšetření v procesu objasňování trestné činnosti. Československá kriminalistika, 1992, 4, s. 355 - 362

Kohout, J., Vraná, J.: Ještě k fyziodetekci. Kriminalistický sborník, 1993, 5, s. 237 - 238

Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a policejní praxe. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 476 - 484

Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a služební tajemství. Kriminalistický sborník, 1994, 7, s. 295 - 299

Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření a důkazní prostředek. Kriminalistický sborník 1994, č. 2, s. 64 - 68

Kohout, J., Vraná, J.: Fyziodetekční vyšetření, nahodilost reakcí a zdánlivě nevýznamné skutečnosti. Kriminalistický sborník, 1994, 12, s. 522 - 526

Kohout, J., Vraná, J.: Detektor lži trochu jinak. Kriminalistický sborník, 1995, 3, s. 105 – 109
Kohout, J., Vraná, J.: Detektor lži – fyziodetekční vyšetření. Bulletin advokacie. 1995, 5, s. 33 – 48
Kolesár, J.: Polygraf – detektor lži a jeho používanie v USA. Československá kriminalistika, 1992, 2, s. 181 - 184
Krejčí, Z.: Polygraf. Kriminalistický sborník, 1993, 10, s. 471 - 473
Malý, K.: K problematice využívání fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1993, 5, s. 236 - 237
Malý, K.: Využití fyziodetekčního vyšetření jako důkazu v trestním řízení. Kriminalistický sborník, 1992, 12, s. 468 – 471
Matiášek, J., Soukup, J., Bárta, B.: Výslech a psychologie. Praha: Orbis 1966
Miškovská, L.: Polygraf: Kriminalistické, psychologické a právní použití. Doktorská dizertace, Praha: Právnická fakulta UK, 2000
Musil, J., Konrád, Z., Suchánek, J.: Kriminalsitika. 2. vydání. Praha: C.H. BECK 2004
Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek 1993, 8
Musil, J. a kol.: Kriminalistika – vybrané problémy teorie a metodologie. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 161 - 173
Porada, V. a kol.: Kriminalistika. Brno: CERM, 2001
Soukup, J.: Sebeobviňování a nepravdivá doznání. Praha: Ústav kriminalsitiky Právnické fakulty UK, 1973
Šourková, A.: SRN. Spolkový soudní dvůr: Detektor lži nemá v občanskoprávním řízení důkazní hodnotu. Právní rozhledy, 2004, 1, s. 45 – 46
Straus, J.: Dějiny československé kriminalistiky. Praha: POLICE HISTORY, 2006
Tomaszewski, T.: Možnosti využití polygrafického vyšetření podle polského trestního práva. Československá kriminalistika, 1987, 1, s. 73 – 81
Undeutsch, U.: Forensische Psychologie. Köln: Verlag f'ur Psychologie Dr. C. J. Hoegrefe in Göttingen, 1967
Válková, V.: Některé soudněpsychologické aspekty při polygrafickém vyšetřování. Československá kriminalistika, 1975, 4, s. 306 - 310
Vraná, J.: K některým možnostem využívání fyziodetekčních metod v bezpečnostní praxi. Kriminalistický sborník, 1989, 3, s. 127 - 129
Vymětal, Š.: Polygraf. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta UK, 2000
Widacki, J.: K problematice uplatnění polygrafu při praktickém vyšetřování v Polsku. Československá kriminalistika, 1974, 2, s. 127 - 131
Widacki, J.: Několik poznámek o zkoumání vlivu emocí na změny hlasu jako metody „zjišťování pravdy", Československá kriminalistika, 1978, 2, s. 152 - 155
Widacki, J.: Diagnostická hodnota polygrafického zkoumání a její kriminalistický význam. Československá kriminalistika, 1978, 1, s. 156 - 159
Widacki, J.: Experimentální polygrafické vyšetřování v Institutu kriminalistiky na Jagellonské univerzitě. Československá kriminalistika, 1974, 2, s. 306 - 309
Zlobin, G. A., Jani, S. A.: Problém polygrafu. Československá kriminalistika, 1978, 3, s. 229 - 235

SEZNAM POUŽITÉ OBRAZOVÉ DOKUMENTACE:

Obr. č. 1: Internet
Obr. č. 2: Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225
Obr. č. 3: Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225
Obr. č. 4: Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225
Obr. č. 5: Kohout, J.: K praktickému využití fyziodetekčního vyšetření. Kriminalistický sborník, 1991, 5, s. 219 - 225
Obr. č. 6: Internet
Obr. č. 7: Internet

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Program fyziodetekčního vyšetření
Příloha č. 2: Zpráva o provedení a výsledku fyziodetekčního vyšetření
Příloha č. 3: Prohlášení o souhlasu s provedením fyziodetekčního vyšetření

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KRIMINALISTICKÝ ÚSTAV PRAHA
pošt. schr. 62/KÚP, Strojnická 27, 170 89 Praha 7

Čj.: KÚP- V Praze dne 19. listopadu 1996

Přílohy: 3/15

Policie České republiky
Krajský úřad vyšetřování
Středočeskéhho kraje

P R A H A

Věc: Zpráva o výsledku fyziodetekčního vyšetření - zaslání
Vaše čj. ČVS: KVV- ze dne 13. 11. 1996

V příloze postupuji k dalšímu využití program a zprávu o provedení a vyhodnocení fyziodetekčního vyšetření MUDr. , nar. , v souvislosti s vyšetřováním vraždy , nar. , který byl usmrcen v noci z 2. na 3. 7. 1996 na rekreační chalupě v , okr.

Zároveň vracím písemný souhlas vyšetřované osoby s provedením fyziodetekčního vyšetření.

Vedoucí odboru
rozvoje kriminalistických metod

pplk. JUDr. Emil VANČO

PŘÍLOHA č. 1

Příloha č. 1 k čj. KÚP-

V Praze dne 14. listopadu 1996

P R O G R A M

fyziodetekčního vyšetření MUDr. , nar.
, trv. bytem okr. , k případu
vraždy jejího manžela , nar. ,
který byl usmrcen v noci z 2. a 3. 7. 1996 v místě pobytu na jejich společné rekreační chalupě v , okr.

Ve spolupráci s pracovníkem dožadující součásti a na základě poskytnutých materiálů získaných dosud vyšetřováním a operativně pátrací činností, byla stanovena následující osnova fyziodetekčního vyšetření:

1. úvodní rozhovor (vysvětlení účelu, průběhu a podstaty fyziodetekčního vyšetření, seznámení s otázkami, které budou v rámci fyziodetekčního vyšetření pokládány, ověření souhlasu vyšetřované osoby s provedením fyziodetekčního vyšetření, sejmutí zdravotní anamnézy a současného zdravotního stavu k vyloučení případné kontraindikace k prováděnému úkonu, případně fixace spontánních údajů vyšetřované osoby k dané události).
2. Test ZOC (Zone of Comparison Technique) - 1. znění.
3. Diagnostický test formou otevřeného testu na číslo.
4. Test ZOC - 2. znění.
5. Jednotlivé série otázek, zaměřené na konkrétní cíle v souvislosti s předpokládanou činností pachatele a na ověření pravdivosti skutečností uváděných vyšetřovanou osobou.
6. Test R-I (relevantní a irelevantní otázky).

Test ZOC: - 1. znění

1. Jmenujete se ,
2. budete mi odpovídat pravdu na otázky, které se budou týkat usmrcení Vašeho manžela,
3. je dnes pátek,
4. věříte mi, že Vám budu pokládat pouze ty otázky, které Vám předem přečtu a vysvětlím,
5. máte trvalé bydliště v ,
6. je Vám znám důvod usmrcení Vašeho manžela,
7. kouříte cigarety,
8. tajíte nějaké skutečnosti, které souvisí se smrtí Vašeho manžela,
9. je dnes 15. listopadu 1996,
10. podezíráte nějakou konkrétní osobu z toho, že usmrtila Vašeho manžela,
11. víte s jistotou, kdo usmrtil Vašeho manžela,
12. usmrtila jste Vašeho manžela Vy sama?

Diagnostický test formou otevřeného testu na číslo.

Test ZOC: - 2. znění (tytéž otázky, které byly pokládány v 1. znění s pozměněným pořadím otázek).

Jednotlivé série otázek, zaměřené na konkrétní cíle podle 5. bodu osnovy:

I. série: Vůbec naposledy jste viděla svého manžela

1. v kuchyni Vaší chalupy,
2. v ložnici,
3. na verandě,
4. před Vaší chalupou, poblíž vrátek,
5. na dvoře poblíž verandy,
6. na přední zahradě,

7. v blízkosti kůlny,
8. na zahradě za kůlnou,
9. na nějakém jiném místě, než zde bylo jmenováno,
10. když jste naposledy viděla svého manžela - byl živý,
11. když jste naposledy viděla svého manžela - byl mrtvý,
12. lhala jste v některé odpovědi?

II. série: V souvislosti s Vaším posledním setkáním s Vaším manželem:

1. s manželem jste byla naposledy v kontaktu při práci na zahradě,
2. s manželem jste byla naposledy v kontaktu těsně před jeho odchodem do hospody,
3. s manželem jste byla naposledy v kontaktu poté, co se vrátil z hospody,
4. při Vašem posledním kontaktu s manželem - došlo k nějaké neshodě mezi Vámi, která však nebyla vážného charakteru,
5. došlo k nějaké hádce mezi Vámi, kterou začal manžel,
6. došlo k tomu, že Vás manžel fyzicky napadl,
7. došlo k nějaké hádce mezi Vámi, kterou jste začala Vy,
8. došlo k tomu, že Vy jste fyzicky napadla manžela,
9. došlo k tomu, že Vám manžel něco vyčítal nebo Vám něčím vyhrožoval,
10. došlo k nějaké vážné potyčce, při které nejdříve manžel fyzicky napadl Vás a potom Vy jeho,
11. došlo k nějaké vážné potyčce, při které jste nejdříve Vy napadla manžela a potom on Vás,
12. průběh Vašeho posledního setkání s manželem byl zcela normální,
13. lhala jste v některé odpovědi?

III. série: Jak jste uvedla ve své výpovědi, byla jste v noci z 2. na 3. 7. t.r. fyzicky napadena v ložnici Vaší chalupy. Kromě tohoto napadení v ložnici, došlo mezi Vámi a osobou, která Vás napadla, k nějakému fyzickému kontaktu (zápasu) také:

1. na půdě domu,
2. v pokoji v 1. patře,
3. v kuchyni,
4. mezi dveřmi z kuchyně do předsíně,
5. mezi dveřmi z kuchyně do ložnice,
6. v předsíni,
7. na verandě,
8. na schodech do domu,
9. ve sklepě,
10. venku na přední zahradě,
11. mezi domem a plaňkovým plotem,
12. poblíž kůlny,
13. na zahradě za kůlnou,
14. někde na jiném místě, než zde bylo jmenováno,
15. lhala jste v některé odpovědi?

IV. série: V souvislosti se zraněními, která jste tuto noc utrpěla:

1. všechna zranění Vám způsobila osoba, která Vás napadla,
2. vznikla tato zranění pouze přitom, jak jste se bránila,
3. vznikla tato zranění také tak, že jste sama aktivně útočila,
4. vznikla také tím, že jste upadla,
5. vzniklo některé zranění tak, že jste si ho způsobila sama úmyslně,
6. vzniklo některé zranění tak, že Vás osoba, která Vás napadla, škrtila,
7. tak, že Vás pořezala nožem,
8. vzniklo některé zranění úderem lahví,
9. úderem dřevěnou židlí,
10. úderem čalouněným křeslem,
11. úderem lustrem,
12. úderem pěstí,

13. vzniklo některé zranění tak, že Vás tato osoba kopla,
14. tak, že Vás pevně svírala svýma rukama,
15. vznikla tato zranění ještě jiným způsobem, než zde bylo jmenováno,
16. lhala jste v některé odpovědi?

V. série: V zápětí poté, co skončil útok osoby, která Vás fyzicky napadla (a předtím, než jste opustila dům oknem v ložnici), byla jste:

1. v pokoji v 1. patře,
2. v předsíni,
3. v kuchyni,
4. na verandě,
5. pouze v ložnici,
6. ve sklepě,
7. venku na zahradě před domem,
8. v blízkosti kůlny,
9. na zahradě za kůlnou,
10. někde na jiném místě, než zde bylo jmenováno,
11. lhala jste v některé odpovědi?

VI. série: Víte o tom, že Váš manžel byl usmrcen:

1. mezi 19. a 22. hodinou dne 2.7. t.r.,
2. okolo 22. hodiny dne 2.7.,
3. mezi 22. hodinou a půlnocí dne 2.7.,
4. okolo půlnoci,
5. mezi půlnocí a 2. hodinou dne 3.7.,
6. okolo 2. hodiny dne 3.7.,
7. mezi 2. a 3. hodinou dne 3.7.,
8. lhala jste v některé odpovědi?

VII. série: Víte o tom, že Váš manžel těsně předtím, než byl usmrcen:

1. luštil křížovku,
2. četl knihu,
3. kouřil cigaretu,
4. popíjel pivo,
5. popíjel vodku,
6. jedl chleba,
7. byl na malé straně,
8. ležel v posteli,
9. prováděl něco jiného, než zde bylo jmenováno,
10. lhala jste v některé odpovědi?

VIII. série: Je Vám známo, že pachatel Vašeho manžela usmrtil:

1. v kuchyni chalupy,
2. v ložnici chalupy,
3. na verandě,
4. na zahradě před domem,
5. u plaňkového plotu, poblíž kůlny,
6. na zahradě za kůlnou,
7. poblíž vrátek,
8. na jiném místě, než zde bylo jmenováno,
9. lhala jste v některé odpovědi?

IX. série: Je Vám známo, že Váš manžel se na místo, kde bylo nalezeno jeho tělo, dostal tak, že:

1. pachatel ho tam donutil jít násilím nebo pod nějakou pohrůžkou,
2. na toto místo došel Váš manžel sám, pachatel ho zde svým příchodem překvapil a zde ho usmrtil,
3. na toto místo ho pachatel odtáhl za nohy již mrtvého,
4. na toto místo ho pachatel mrtvého přenesl,
5. na toto místo ho pachatel odtáhl za ruce již mrtvého,
6. na toto místo jeho tělo pachatel odvalil,

7. na toto místo ho pachatel pod nějakou záminkou vylákal a zde usmrtil,
8. na toto místo se Váš manžel dostal jiným způsobem, než zde bylo jmenováno,
9. lhala jste v některé odpovědi?

X. série: Víte o tom, že pachatel, který Vašeho manžela usmrtil, zanechal jeho tělo tak, že:

1. bundu, kterou měl na sobě, měl navlečenu pouze na jedné ruce,
2. oděv na horní polovině těla měl vykasán nahoru,
3. oděv z dolní poloviny těla měl shrnut ke kolenům,
4. byl normálně oblečen, ale měl zuté boty,
5. měl vykasán oděv na horní i dolní části těla,
6. měl sundanou bundu a tou byla přikryta jeho hlava,
7. víte dále o tom, že pachatel zanechal tělo v poloze - na zádech,
8. na břiše,
9. na boku,
10. lhala jste v některé odpovědi?

XI. série: V souvislosti s nálezem čepele nože v ložnici, je Vám známo, že:

1. tato čepel byla původně součástí nože, který si přinesl s sebou pachatel manželovy smrti,
2. tato čepel byla původně součástí nože, který patřil do Vaší domácnosti,
3. je Vám dále známo, že pachatel k usmrcení Vašeho manžela použil pouze čepel nože,
4. pachatel použil k usmrcení celý nůž, tedy i s rukojetí,
5. je Vám dále známo, že pokud byl vražedným nástrojem nůž, pokusil se pachatel tento nůž zničit v kuchyni,
6. v ložnici,
7. na verandě,
8. na schodech u vchodu do domu,
9. někde venku poblíž domu,
10. lhala jste v některé odpovědi?

XII. série: V souvislosti s doklady, snubním prstýnkem a hodinkami, které se Vašemu manželovi ztratily:

1. víte o tom, že - všechny tyto věci pachatel nějakým způsobem zničil,
2. část těchto předmětů zničil a zbytek uschoval,
3. všechny tyto věci někde uschoval,
4. všechny tyto věci zahodil,
5. část těchto věcí zahodil a část uschoval,
6. všechny nebo některou z těchto věcí předal nějaké osobě,
7. pokud pachatel všechny tyto věci nebo některou z nich uschoval, ukryl je - ve svém bytě,
8. v prostorách, kde je zaměstnán,
9. v nějakém jiném objektu,
10. někde je zakopal či zahrabal,
11. pokud tyto předměty nebo některý z nich někde zahodil, bylo to - poblíž Vaší chalupy,
12. někde poblíž železniční trati,
13. do nějaké popelnice či kontejneru,
14. do kanálu,
15. do vody,
16. v katastru obce ,
17. mimo katastr ,
18. víte o tom, že tyto věci se nacházejí na nějakém jiném místě, než zde bylo jmenováno,
19. lhala jste v některé odpovědi?

Test R-I:

1. Cítíte již lehkou únavu,
2. je nyní po M. hodině,
3. byla jste v době, kdy byl usmrcen Váš manžel, v jeho těsné blízkosti,
4. myslíte si, že Vám ještě položím nějakou otázku, na kterou nebudete připravena,
5. uvedla jste pracovníkům policie pravdivě vše, co se týká noci, kdy byl Váš manžel usmrcen,
6. jste již hodně unavena,

7. napadl Vás fyzicky v noci, kdy byl usmrcen Váš manžel, muž, kterého jste popsala ve své výpovědi na policii,
8. pokud jde o usmrcení Vašeho manžela, věděla jste o tom, že je mrtvý dříve, než bylo nalezeno jeho tělo,
9. užíváte v současné době nějaké léky,
10. to Vy jste anonymně napsala na policii, kdo usmrtil Vašeho manžela,
11. odpovídala jste pravdivě na všechny otázky, které Vám byly dnes položeny?

zpracovala: npor. JUDr. Dohnalová

PŘÍLOHA č. 2

Příloha č. 2 k čj. KÚP-

V Praze dne 18. listopadu 1996

Z P R Á V A

o provedení a výsledku fyziodetekčního vyšetření MUDr. , nar. , trv. bytem , , t.č. ve výkonu vyšetř. vazby v NVÚ Praha 6 Ruzyně, k případu vraždy jejího manžela , nar. , který byl usmrcen v noci z 2. na 3. 7. 1996 v místě pobytu na jejich společné rekreační chalupě v , okr.

Fyziodetekční vyšetření bylo provedeno dne 15. listopadu 1996 metodou polygrafického testování a hlasové analýzy na základě požadavku PČR, KÚV Středočeského kraje a dále písemného souhlasu vyšetřované osoby.

Předběžný písemný souhlas s provedením fyziodetekčního vyšetření ze strany vyšetřované osoby byl ještě před vlastním započetím ověřen, a to po vysvětlení účelu, průběhu a podstaty fyziodetekčního vyšetření.

Průběh fyziodetekčního vyšetření byl stanoven předem zpracovaným programem, který obsahuje otázky, jež byly vyšetřované osobě v rámci prováděného úkonu pokládány. Uvedený program je k této zprávě přiložen.

Níže uváděné závěry jsou analyzovány z obou použitých metod a popisovány v těch odpovědích na pokládané otázky, kde byly zjištěny atypické reakce, a to jak ve smyslu výskytu znaků, zpochybňujících pravdivost dané odpovědi, tak ve smyslu výskytu prvků výrazné nervozity, jejíž vznik souvisí s položením konkrétní otázky, případně ve smyslu výskytu jiných fyziologických změn ve snímaných hodnotách. Obraz v těch odpovědích na pokládané otázky, kde nebyly zjištěny atypické reakce, není popisován. Rovněž není popisován obraz v odpovědích na otázky typu "lhala jste v některé odpovědi", které slouží pouze k účelům hodnocení.

K dotazu na současný zdravotní stav a zdravotní anamnézu vyšetřovaná uvádí, že v současné době se cítí zdráva, léky žádné neužívá. V souvislosti s fyzickým napadením její osoby v noci z 2. na 3. 7. 1996 prodělala lehčí otřes mozku, od té doby mívá bolesti hlavy, které však nejsou stálé. V souvislosti s tímto napadením dále hovoří o možném výpadku vědomí. Jinak neuvádí žádné potíže, které by činily překážku k provedení fyziodetekčního vyšetření.

Výsledky jednotlivých testů:

Test ZOC:

Na otázky č. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10 odpovídá vyšetřovaná "ano", na ostatní dotazy "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázky č. 6 a 10, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost daných odpovědí. Přítomnost dalších tzv. aktivačních projevů v odpovědi na otázky č. 8 a 12 svědčí o tom, že útočností těchto dotazů se vyšetřovaná cítí ohrožena, či k nim něco tají.

I. série:

Na otázky č. 4 a 10 odpovídá vyšetřovaná "ano", na ostatní dotazy "ne".

V žádné této odpovědi nebyly zjištěny průkazné atypické reakce, které by zpochybňovaly pravdivost daných odpovědí, avšak přítomnost aktivačních projevů v odpovědi na otázky č. 5, 10, 11 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají.

II. série:

Na otázky č. 1 a 12 odpovídá vyšetřovaná "ano", na ostatní dotazy "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázku č. 1, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují

pravdivost dané odpovědi. Další aktivační projevy v odpovědi na otázky č. 3, 6, 8, 10, 11, 12 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají.

III. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

V žádné této odpovědi nebyly zjištěny průkazné atypické reakce, které by zpochybňovaly pravdivost daných odpovědí, avšak přítomnost aktivačních projevů v odpovědi na otázky č. 4, 10, 14 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají, či si není zcela jista.

IV. série:

Na otázky č. 4, 8, 9, 12 odpovídá vyšetřovaná "ano", na otázku č. 6 "nevím", na ostatní dotazy "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázku č. 15, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost dané odpovědi. Další aktivační projevy v odpovědi na otázku č. 5 svědčí o tom, že k tomuto dotazu vyšetřovaná něco tají.

V. série:

Na otázku č. 5 odpovídá vyšetřovaná "ano", na ostatní dotazy "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázku č. 9, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost dané odpovědi. Další aktivační projevy v odpovědi na otázku č. 4 a 5 svědčí o tom, že k tomuto dotazu vyšetřovaná něco tají.

VI. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázku č. 2, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost dané odpovědi. Další aktivační projevy v odpovědi na otáz-

ku č. 7 svědčí o tom, že k tomuto dotazu vyšetřovaná něco tají, či tuto možnost považuje za nejvíce reálnou.

VII. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázku č. 3, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost dané odpovědi. Další aktivační projevy v odpovědi na otázky č. 4 a 6 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají, či tyto možnosti považuje za nejvíce reálné.

VIII. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

V žádné této odpovědi nebyly zjištěny průkazné atypické reakce, které by zpochybňovaly pravdivost daných odpovědí, avšak přítomnost aktivačních projevů v odpovědi na otázky č. 2, 4, 5 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají, či tyto možnosti považuje za nejvíce reálné.

IX. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázky č. 3, 5, 6, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost daných odpovědí. Další aktivační projevy v odpovědi na otázku č. 1 svědčí o tom, že k tomuto dotazu vyšetřovaná něco tají, či tuto možnost považuje za reálnou.

X. série:

Na všechny otázky této série vyšetřovaná odpovídá "ne".

V žádné této odpovědi nebyly zjištěny průkazné atypické reakce, které by zpochybňovaly pravdivost daných odpovědí, avšak přítomnost aktivačních projevů v odpovědi na otázku č. 2 svědčí o tom, že k tomuto dotazu vyšetřovaná něco tají, či tuto možnost považuje za nejvíce reálnou.

XI. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

V žádné této odpovědi nebyly zjištěny průkazné atypické reakce, které by zpochybňovaly pravdivost daných odpovědí, avšak přítomnost aktivačních projevů v odpovědi na otázky č. 3, 4, 6, 9 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají, či možnosti pod otázkou č. 6 a 9 považuje za nejvíce reálné.

XII. série:

Na všechny otázky této série odpovídá vyšetřovaná "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázky č. 5 a 17, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost daných odpovědí. Další aktivační projevy v odpovědi na otázky č. 7, 10, 12, 14, 15 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají, či tyto možnosti považuje za nejvíce reálné.

Test R-I:

Na otázky č. 1, 2, 4, 5, 7, 11 odpovídá vyšetřovaná "ano", na ostatní dotazy "ne".

Atypické reakce byly zjištěny v odpovědi na otázky č. 3, 5, 7, 8, kde většina snímaných hodnot vykazuje znaky, které zpochybňují pravdivost daných odpovědí. Další aktivační projevy v odpovědi na otázky č. 9 a 11 svědčí o tom, že k těmto dotazům vyšetřovaná něco tají.

zpracovala: npor. JUDr. Dohnalová

Policie České republiky
KRAJSKÝ ÚŘAD VYŠETŘOVÁNÍ
STŘEDOČESKÉHO KRAJE
poštovní schránka č. 199
110 01 PRAHA 01

PŘÍLOHA č.3

ČVS:KVV-

V Praze dne 15. listopadu 1996

P r o h l á š e n í :

Já MUDr, , nar. , r.č. , trv. byt. , ,okr. , t.č. výkon vazby NVÚ Praha 6 Ruzyně,

p r o h l a š u j i,

že jsem ochotna se podrobit fyziodetekčnímu vyšetření k ověření pravdivosti údajů, které jsem uvedla k případu svého fyzického napadení v obci v noci z 2.7.1996 na 3.7.1996 a k případu vraždy mého manžela .

Fyziodetekční vyšetření bude provedeno v Kriminalistickém ústavu Praha.

/.....k...../

MUDr.